

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY

ul. Głowackiego 28, 10-448 OLSZTYN ☎ 522-79-05, fax. 522-79-01, e-mail: olwu@praca.gov.pl

---

Załącznik do Uchwały
Sejmiku Województwa
Warmińsko - Mazurskiego
Nr VI/82/07
z dnia 20 marca 2007 r.

**Ocena sytuacji
na rynku pracy w województwie warmińsko – mazurskim
oraz realizacji Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia
w roku 2006**

Olsztyn, luty 2007 rok

Spis treści

1. Rynek pracy w województwie warmińsko – mazurskim w 2006 roku	3
1.1 Podstawowe uwarunkowania rynku pracy	3
1.2. Podmioty gospodarki narodowej	7
1.3. Aktywność ekonomiczna ludności	9
1.4. Wynagrodzenia.....	9
1.5. Poziom życia	11
1.6. Zatrudnienie oraz wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw	12
1.7. Rozbieżność pomiędzy popytem i podażą pracy.....	13
2. Bezrobocie rejestrowane w województwie warmińsko- mazurskim.....	13
2.1. Poziom bezrobocia	14
2.2. Stopa bezrobocia	16
2.3. Struktura regionalnego bezrobocia.....	18
2.4. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy.....	22
2.5. Oferty pracy i aktywizacja bezrobotnych.....	24
2.6. Uczestnicy aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu	25
2.7. Podjęcia pracy	26
3. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu finansowane z Funduszu Pracy	27
4. Wykorzystanie środków Funduszu Pracy	28
4.1. Środki Funduszu Pracy w dyspozycji powiatowych urzędów pracy.....	28
4.2. Struktura wydatków z Funduszu Pracy w 2006 roku.	30
5. Działania w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS).....	31
5.1. Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL)	32
5.2. Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR).....	33
6. Wojewódzkie projekty i programy promujące zatrudnienie i aktywizujące bezrobotnych.....	35
6.1. Program „Nadzieja” - Aktywizacja zawodowa osób długotrwale bezrobotnych ze środowisk byłych ppgr- ów.....	35
6.2 „Zagraniczne staże zawodowe dla absolwentów szkół zawodowych” – program Leonardo da Vinci	35
6.3 Regionalny program „Przedsiębiorczość”	36
7. Inne działania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie	36
7.1. Strategia Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2020 roku	36
7.2. Program Interreg III A.....	37
7.3. Świadczenie usługi EURES	37
7.4. Realizacja zadań wynikających z koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w zakresie świadczeń dla bezrobotnych.....	38
7.5. Prowadzenie rejestru Agencji Zatrudnienia	39
7.6. Organizowanie i koordynowanie rozwoju usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej	40
7.7. Realizacja zadań w zakresie służby zastępczej	41
7.8. Szkolenia dla pracowników WUP i powiatowych urzędów pracy województwa warmińsko-mazurskiego	42
7.9. Model Partnerstwa Lokalnego (MPL).....	42
7.10. Współdziałanie Wojewódzkiego Urzędu Pracy z Wojewódzką Radą Zatrudnienia	43
7.11. Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL).....	44
8. Realizacja Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2006	45
8.1. Wstęp.....	45
8.2. Wskaźniki do monitoringu Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia	45
8.3. Rekomendacje wynikające z efektów monitoringu	47
9. Zakończenie	51
Załącznik 1. Tabele statystyczne	66
Załącznik 2. Osiągnięte efekty Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia za rok 2006 według Kierunków Działań oraz Zadań	87

1. Rynek pracy w województwie warmińsko – mazurskim w 2006 roku

Do opracowania diagnozy wykorzystano dane obowiązującej sprawozdawczości Głównego Urzędu Statystycznego. Dla uwypuklenia pewnych tendencji posłużono się również wynikami Badań Aktywności Ekonomicznej Ludności, pozwalających na przedstawienie istoty problemu w innym ujęciu.

1.1 Podstawowe uwarunkowania rynku pracy

Demografia

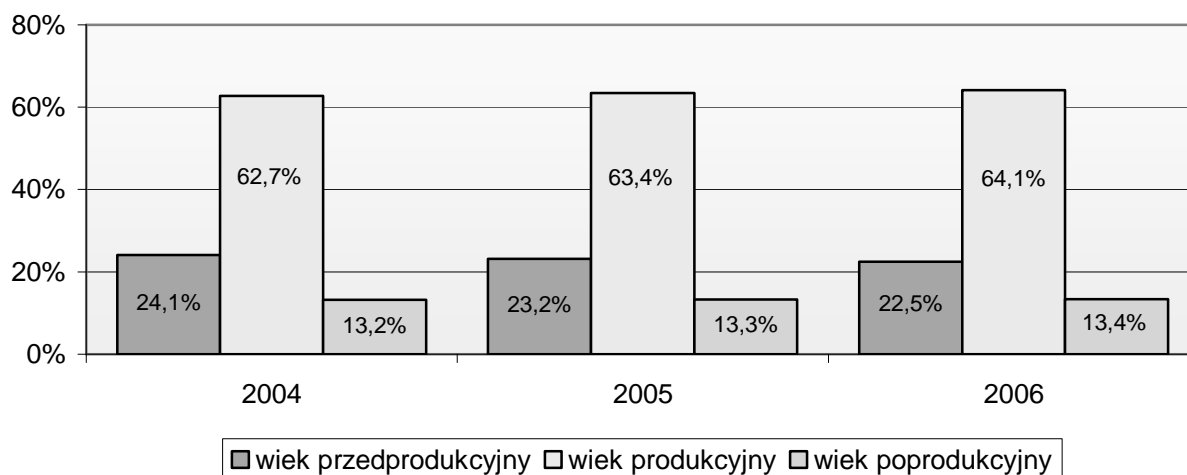
Istotnym czynnikiem decydującym o zasobach siły roboczej oraz poziomie bezrobocia jest demograficzna struktura ludności. W końcu 2006 roku województwo warmińsko - mazurskie zamieszkiwało 1 428,6 tys. osób, co stanowi 3,7% populacji całej Polski. Liczba ludności województwa warmińsko – mazurskiego w stosunku do 2004 roku zmniejszyła się nieznacznie o 0,008%.

Potencjalne zasoby pracy tworzy ludność w wieku produkcyjnym, której udział w ogólnej populacji w 2006 roku wyniósł 64,1% (w kraju 64,0%). Liczba ludności w tej grupie stale rośnie, w wyniku osiągnięcia w ostatnich latach wieku zdolności do pracy przez pokolenie wyżu demograficznego lat osiemdziesiątych dwudziestego wieku.

Charakterystycznym zjawiskiem, tak dla województwa jak i kraju, jest niski przyrost naturalny i stopniowe starzenie się społeczeństwa. Efekty tych procesów zaznaczają się malejącą liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym, rosnącą w poprodukcyjnym okresie życia oraz zwiększaniem się udziału ludności w wieku produkcyjnym. Oznacza to, że do roku 2010 przybywać będzie osób w wieku produkcyjnym¹, co stworzy dodatkową presję na utworzenie nowych miejsc pracy.

W konsekwencji udział ludności w wieku przed i poprodukcyjnym w 2006² roku wyniósł odpowiedni: 22,5% (w kraju 20,6%) oraz 13,4% (w kraju 15,4%).

Wykres 1. Ludność według ekonomicznych grup wieku w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2004 - 2006

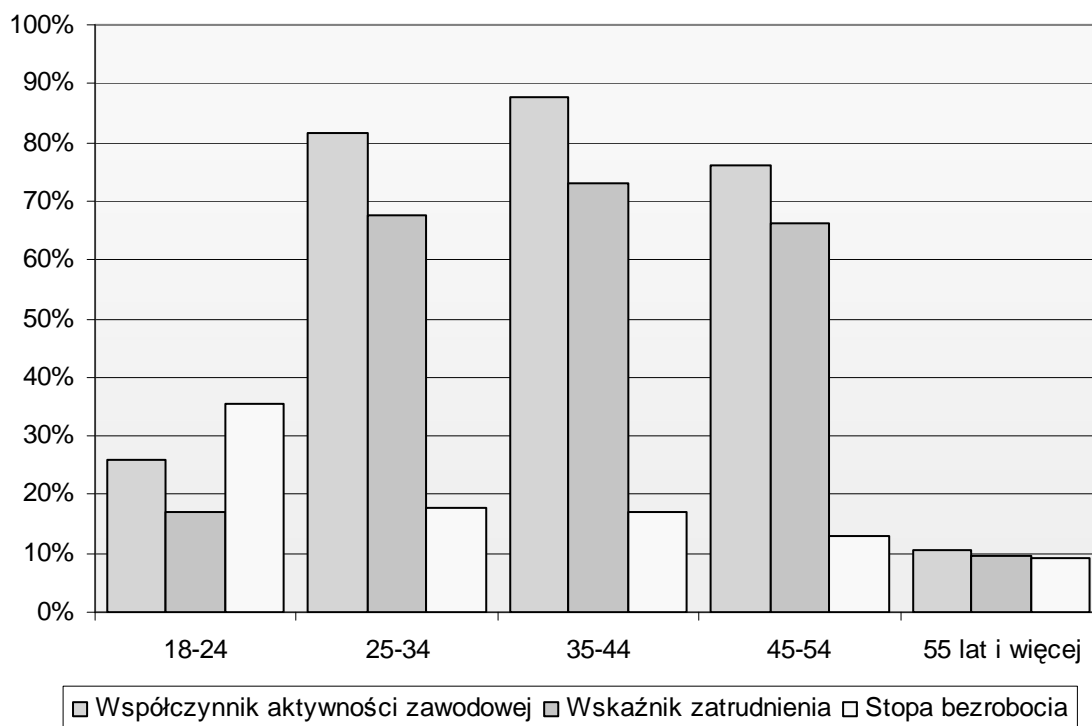
Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

Jednocześnie wiek jest zasadniczym czynnikiem, który decyduje o aktywności zawodowej ludności. W grupie osób w wieku mobilnym (18 – 44 lata), najwyższe wartości przyjmuje współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik zatrudnienia, ale też osoby w tym wieku najbardziej dotyka bezrobocie. Szczegółowe dane dotyczące aktywności ekonomicznej ludności według wieku przedstawia wykres 2.

¹ Po roku 2010 prognozowany jest spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym

² Rok 2006 - szacunki wg. prognozy demograficznej

Wykres 2. Aktywność ekonomiczna ludności według poszczególnych grup wiekowych w 2006³ roku

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

Równość płci na rynku pracy

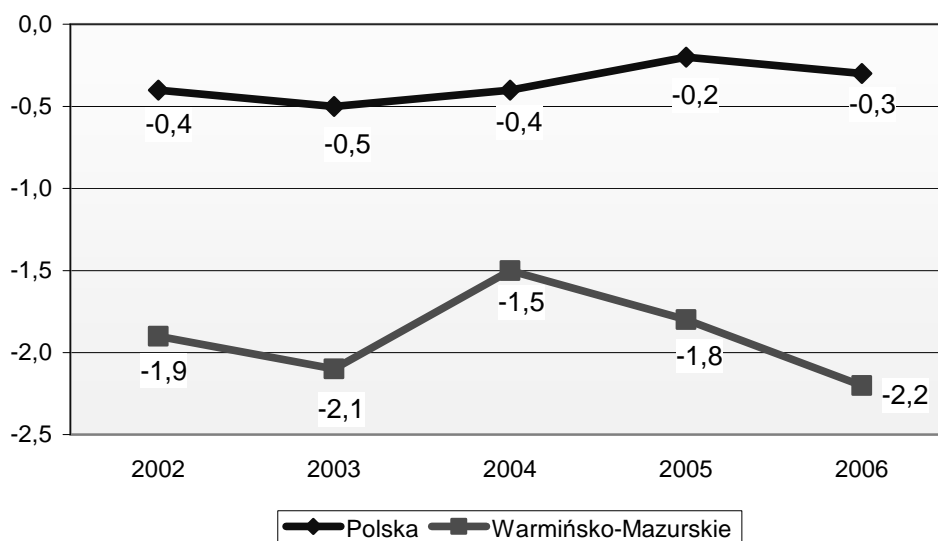
Polityka równości płci jest jednym z ważniejszych priorytetów działań Unii Europejskiej. Jak potwierdzają dane statystyczne, na rynku pracy mamy często do czynienia z nierówną pozycją zawodową kobiet i mężczyzn. Według Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), stopa bezrobocia wśród kobiet w wieku 15 lat i więcej w 2006 roku w regionie warmińsko – mazurskim, wyniosła 22,6%, natomiast wśród mężczyzn 18,6% (przy średniej wojewódzkiej stopie bezrobocia 20,4%), mimo iż kobiety są lepiej wykształcone niż mężczyźni. Udział kobiet z wykształceniem wyższym w województwie warmińsko – mazurskim wynosi 55,7% zaś mężczyzn 44,3%.

Saldo migracji

Struktury demograficzne i społeczne oraz stosunki ludnościowe ulegają dość zasadniczym zmianom w następstwie przestrzennego ruchu ludności, który określany jest mianem migracji ludności. Saldo migracji (ujemne) w województwie warmińsko - mazurskim w przeliczeniu na 1 000 osób w latach 2002 – 2006 było jednym z najwyższych w Polsce, co wskazuje na wyższą skłonność mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego do przeprowadzki w inne regiony i poza granice kraju niż do osiedlenia się w województwie. Przyczynami tego zjawiska mogą być między innymi: utrzymująca się od kilku lat wysoka stopa bezrobocia oraz niższe płace niż przeciętne w kraju. Szczegółowe dane zawiera poniższy wykres.

³ Rok 2006 - szacunki wg. prognozy demograficznej

Wykres 3. Saldo migracji w latach 2002 - 2006⁴ w Polsce i w województwie warmińsko-mazurskim

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

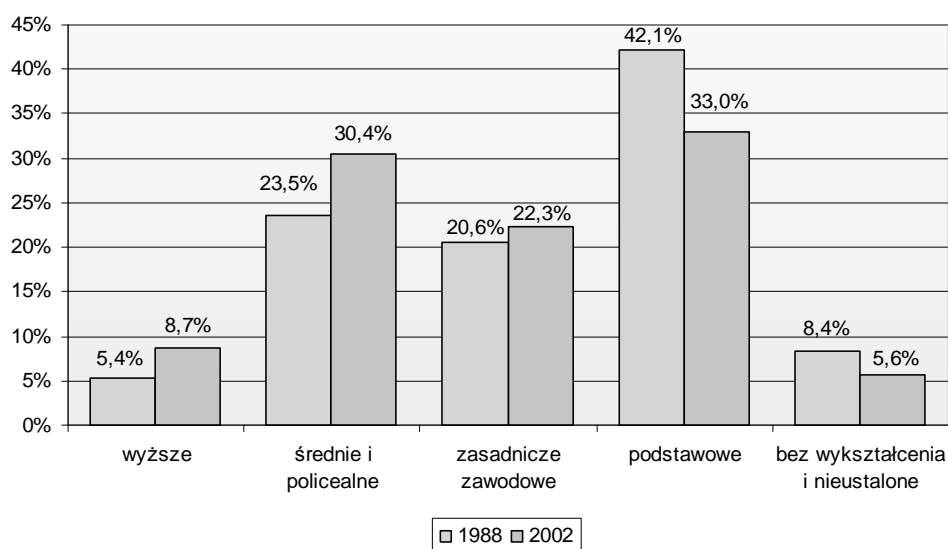
Również akcesja Polski do krajów członkowskich Unii Europejskiej dała duże możliwości pracownikom z naszego kraju jak i regionu na zagranicznych rynkach pracy, co powoduje nasilenie procesu emigracji.

Wykształcenie

Według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań (NSP) z 2002 roku w województwie warmińsko-mazurskim przeważają osoby z wykształceniem podstawowym (33,0%) oraz zasadniczym zawodowym (22,3%). Bez wykształcenia lub o wykształceniu nieustalonym pozostaje ponad 5% mieszkańców województwa. Osoby z wykształceniem wyższym stanowią 8,7% ludności.

Porównanie wyników Narodowego Spisu Powszechnego z lat 1998 i 2002, wskazuje na pozytywne zmiany, dotyczące wykształcenia ludności. Przede wszystkim wyraźnie widać, że wzrósł odsetek osób legitymujących się dyplomami wyższych uczelni oraz wykształceniem średnim i policealnym oraz zmniejszył się udział osób posiadających wykształcenie podstawowe, a także zmalał odsetek osób bez wykształcenia.

Wykres 4. Struktura ludności województwa warmińsko – mazurskiego według poziomu wykształcenia w latach 1988 i 2002

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych NSP. GUS

⁴ Rok 2006 - szacunki wg. prognozy

Wykształcenie jest zasadniczym czynnikiem, który decyduje o sytuacji zatrudnieniowej na rynku pracy. W 2005⁵ roku najwyższy wskaźnik zatrudnienia miała grupa osób z wykształceniem wyższym (75,4%). Zbliżone wartości wskaźnik zatrudnienia przyjmował dla osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (58,2%) oraz policealnym i średnim zawodowym (55,9%). Najniższą wartość wskaźnika zatrudnienia odnotowano wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (36,6%) oraz gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym (14,9%). Należy podkreślić również, że osoby bez kwalifikacji zawodowych stanowią ponad 30% ogółu bezrobotnych.

Szkolnictwo

W roku szkolnym 2005/2006 w województwie warmińsko – mazurskim funkcjonowało 399 szkół ponadgimnazjalnych, do których uczęszczało 68 545 uczniów. Najwięcej osób, bo 39,6%, kształciło się w liceach ogólnokształcących, natomiast w technikach uczyło się 31,0% ogółu uczniów szkół ponadgimnazjalnych, w liceach profilowanych 13,4%, a w szkołach zasadniczych zawodowych 15,1%.

Na terenie województwa funkcjonują także szkoły policealne, których w roku 2005/2006 było 149. Do tego typu placówek uczęszczało 12 476 osób.

W województwie warmińsko - mazurskim w roku szkolnym 2005/2006 funkcjonowały również 192 szkoły dla dorosłych (gimnazja, szkoły ponadpodstawowe i ponadgimnazjalne), w których uczyło się ogółem 12 646 osób.

Tabela 1. Uczniowie według typów szkół ponadgimnazjalnych w latach 2003 – 2006 w województwie warmińsko - mazurskim

Rok szkolny	Typ szkoły					
	Licea ogólnokształcące	Technika	Licea profilowane	Szkoły zasadnicze zawodowe	Artystyczne	Razem
2003/04	18 595	10 288	7 762	8 127	540	45 312
2004/05	27 399	16 012	10 690	10 374	530	65 005
2005/06	27 171	21 271	9 186	10 365	552	68 545
Procent uczniów w poszczególnych typach szkoły	Licea ogólnokształcące	Technika	Licea profilowane	Szkoły zasadnicze zawodowe	Artystyczne	Razem
2003/04	41,0%	22,7%	17,1%	17,9%	1,2%	100,0%
2004/05	42,1%	24,6%	16,4%	16,0%	0,8%	100,0%
2005/06	39,6%	31,0%	13,4%	15,1%	0,8%	100,0%

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

W okresie ostatnich lat można zaobserwować większe zainteresowanie nauką w technikach, gdzie udział uczniów uczęszczających do tego typu placówek w stosunku do ogółu uczących się sukcesywnie wzrasta.

W roku akademickim 2005/2006 w województwie warmińsko – mazurskim funkcjonowało 9 uczelni wyższych, w których kształciło się 61 443 osoby. W ogólnej liczbie osób studiujących najczęściej stanowili studenci dzienni – 51,3%, natomiast studenci wieczorowi i zaocznicy 48,7%.

Pozytywną tendencją jest obserwowany wzrost liczby studentów szkół wyższych. W roku akademickim 2005/2006 w porównaniu do roku akademickiego 2000/2001 liczba studentów wzrosła aż o 36,1%, z 45 137 do 61 443 osób.

Dostosowanie szkolnictwa do potrzeb rynku pracy

Dostosowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy jest niezbędnym warunkiem osiągnięcia pozytywnych rezultatów we wszystkich obszarach gospodarki, a w efekcie do ograniczenia bezrobocia i zjawiska wykluczenia społecznego.

Partnerzy rynku pracy, wśród których wymienić można pracodawców, przedstawicieli środowisk akademickich oraz publiczne służby zatrudnienia zgłaszają różne problemy oraz postulaty związane z dostosowaniem szkolnictwa do potrzeb rynku pracy, mające na celu usprawnienie systemu edukacji.

⁵ Brak danych za 2006 rok

Głównym problemem wielokrotnie podnoszonym przez pracodawców jest brak przygotowania praktycznego absolwentów. Poszukiwani są pracownicy młodzi, kreatywni, o otwartych horyzontach, z pewnym doświadczeniem zawodowym. Środowisko pracodawców zwraca uwagę na konkretne rozwiązania, jakimi są:

- Potrzeba utworzenia sprawnego systemu staży absolwentkich, podczas których studenci oraz absolwenci w praktyce zapoznają się z pracą w firmie, zdobędą niezbędną wiedzę i doświadczenie.
- Dostosowanie programów nauczania, tworzenie kierunków kształcenia oraz wprowadzenie przedmiotów adekwatnych do wymogów lokalnego rynku pracy.
- Korzystanie z konsultacji samych przedsiębiorców przy otwieraniu nowych kierunków kształcenia.
- Wymiana doświadczeń w procesie kształcenia studentów, polegająca m.in. na udziale doświadczonych przedsiębiorców w zajęciach dydaktycznych, prowadzeniu zajęć panelowych, które umożliwią studentom weryfikację oczekiwań.
- Umiejętność praktycznej obsługi komputerów.
- Praktyczna znajomość języków obcych.

Środowiska akademickie sygnalizują następujące problemy:

- Poziom przygotowania absolwentów szkół średnich z zakresu przedmiotów ścisłych obniża się z roku na rok i w chwili obecnej jedynie 10% młodzieży uczy się w klasach o profilu matematycznym i fizycznym. Prognozowane jest zwiększone zapotrzebowanie rynku pracy na absolwentów kierunków ścisłych, szczególnie inżynierskich.
- Uczniowie i studenci wybierają obecnie specjalizacje kierując się często atrakcyjnością samych studiów, a nie potrzebami rynku pracy. Jednocześnie szkoły konkurując między sobą o uczniów, (co związane jest z pozyskaniem środków finansowych), przedstawiają ofertę wygodną dla ucznia i rodziców bez uwzględnienia kierunków rozwoju i potrzeb rynku pracy. Uelastycznienia wymaga proces wywierania wpływu na system edukacyjny, np. poprzez wprowadzenie systemu stypendiów fundowanych przez pracodawców z uwzględnieniem ich potrzeb kadrowych.
- Wspomniane zjawisko dotyczy również kształcenia nauczycieli. Mimo zbliżającego się niżu demograficznego (zmniejsza się liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjalnych) nadal kształci się dużą liczbę młodzieży na kierunkach pedagogicznych. Problem ten wymaga pilnego rozwiązania. Oczekuje się, że uczelnie będą kształcić nauczycieli na kierunkach deficytowych.

Wśród problemów zgłaszanych przez publiczne służby zatrudnienia wymienić należy:

- Zauważalne jest niedostosowanie absolwentów do potrzeb rynku pracy pod względem wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
- Niezadowolająca potencjalna mobilność – absolwentów, szczególnie kierunków informatycznych, medycznych, nauczycieli języków obcych, należy przygotować do pracy w niewielkich miejscowościach, (tam gdzie jest zapotrzebowanie na nich), a także do wykazywania się większą elastycznością w dziedzinie zmiany wyuczonego zawodu, miejsca pracy, miejsca zamieszkania oraz akceptacji niestandardowych form zatrudnienia.
- Odnotowuje się odpływ absolwentów uczelni wyższych za granicę do krajów Unii Europejskiej, co w okresie kilku spowoduje deficyt kandydatów do pracy w poszukiwanych zawodach.
- Przepływ informacji między praktyką gospodarczą a nauką jest wciąż niewystarczający i w praktyce sprowadza się do zgłoszenia przez pracodawców zapotrzebowania na konkretne profile zawodowe pracowników, (podczas, gdy cykl przygotowania absolwenta trwa średnio od 3 do 5 lat od momentu zasygnalizowania zmiany).

1.2. Podmioty gospodarki narodowej

W województwie warmińsko-mazurskim na koniec 2006 roku zarejestrowano w systemie REGON około 111,3 tysięcy podmiotów gospodarczych. W stosunku do 2005 roku odnotowano wzrost liczby podmiotów gospodarczych o 1,1%. Analizując liczbę podmiotów gospodarki narodowej należy zwrócić uwagę na fakt, iż ponad 75% to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Podmioty gospodarki narodowej województwa warmińsko - mazurskiego w zdecydowanej większości należą do sektora prywatnego. Obejmuje on 94% wszystkich zarejestrowanych firm.

Mapa 1. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według powiatów w 2006 roku

Źródło: Urząd Statystyczny w Olsztynie

Jako podstawowy rodzaj prowadzonej działalności 28,6% zarejestrowanych podmiotów zadeklarowało działalność handlową, 17,3% działalność w sekcji obsługa nieruchomości i firm, 9,5% w sekcji budownictwo oraz 8,8% w sekcji przetwórstwo przemysłowe.

W ciągu 2006r. w województwie zarejestrowano 10,8 tys. nowych podmiotów gospodarczych (o 8,1% więcej niż przed rokiem), w tym 9,3 tys. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, 526 spółek ogółem, 14 spółdzielni i 19 fundacji. Najwięcej podmiotów zarejestrowano w sekcjach: handel i naprawy – 3,1 tys. (28,4% ogółu nowozarejestrowanych), obsługa nieruchomości – 1,9 tys. (17,4%) oraz budownictwo – 1,7 tys. (15,3%). W tym samym okresie wyrejestrowano 9,4 tys. podmiotów, zatem przyrost netto wyniósł 1,4 tys. podmiotów gospodarczych.

Produkt Krajowy Brutto

W ostatnich latach odnotowano znaczne ożywienie gospodarcze, które przejawiało się szybkim wzrostem wartości produktu krajowego brutto. Znaczący wzrost wartości produktu krajowego brutto miał miejsce zarówno w kraju jak i w województwie warmińsko – mazurskim, co pozytywnie wpłynęło na rynek pracy.

Według wstępnego szacunku GUS produkt krajowy brutto w Polsce w 2006 roku (w cenach bieżących) ukształtował się na poziomie 1 046,6 mld zł. i był realnie wyższy o 5,8% w porównaniu z 2005 r. (w cenach stałych roku poprzedniego). W 2005 r., w porównaniu z 2004 r., wzrost PKB wyniósł 3,5%.

Wzrost PKB oznacza dobry stan gospodarki połączony ze wzrostem produkcji przemysłowej, napływem inwestycji zagranicznych oraz wzrostem eksportu, a także koresponduje z polepszającą się sytuacją na rynku pracy. Szybsza dynamika wzrostu PKB w porównaniu z latami poprzednimi świadczy o dobrym stadium cyklu koniunkturalnego Polskiej gospodarki.

Jednak, wartość PKB na jednego mieszkańca województwa warmińsko – mazurskiego, wynosząca 18 778 zł., jest niższa niż przeciętna w kraju (24 181 zł.) i na koniec 2004 roku kształtowała się na poziomie 77,7% średniej dla Polski.

Wartość PKB województwa warmińsko – mazurskiego w latach 2000 - 2006 oscyluje wokół 2,9% krajowego PKB. Największy udział w kształtowaniu PKB województwa mają usługi rynkowe – 44,8%, przemysł – 22,5% oraz usługi nierynkowe – 18,6%.

1.3. Aktywność ekonomiczna ludności

Liczba oraz struktura pracujących

W województwie warmińsko – mazurskim w 2005⁶ roku liczba pracujących, z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, wyniosła 396 853 osoby i była wyższa o 10 227 osób, tj. 2,6% w porównaniu do 2004 roku. Według szacunków Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie w 2006 roku w regionie pracowało ok. 410,0 tys. osób.

Z ogólnej liczby pracujących w 2005 roku większość osób pracujących skupiał sektor prywatny – 285 007 osób (71,8%), w mniejszości zaś pozostawali pracownicy sektora publicznego – 111 846 osób (28,2%). Kobiety stanowiły 46,6% ogółu osób pracujących w województwie.

Struktury pracujących w województwie warmińsko-mazurskim i w Polsce niewiele się różnią między sobą. W rolnictwie pracuje 17,0% ogółu populacji osób pracujących, jednakże rolnictwo wytwarza jedynie 9,3% ogółu produktu krajowego brutto regionu. W przemyśle zatrudnionych jest 24,5% ogółu zatrudnionych wytwarzając 22,5% PKB. Największy udział w wytwarzaniu PKB regionu, bo 44,8%, mają usługi rynkowe, w których funkcjonuje 26,9% pracujących. Należało by zatem, ukierunkować politykę zatrudnieniową na sektory gospodarki wytwarzające największe udziały wartości PKB, poprzez przesunięcie siły roboczej do tych sektorów (szczególnie z sektora rolniczego).

Tabela 2. Struktura pracujących a wartość PKB w województwie warmińsko – mazurskim

Wyszczególnienie	Produkt krajowy brutto w %	Pracujący w %
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybołówstwo i rybactwo	9,3	17,0
Przemysł	22,5	24,5
Budownictwo	4,8	4,5
Usługi rynkowe	44,8	26,9
Usługi nierynkowe	18,6	27,1
Razem	100,0	100,0

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

Pozytywnym zjawiskiem, jakie zaobserwowano w 2005 roku, jest zmniejszenie się w stosunku do 2004 udziału osób pracujących w rolnictwie z 17,4% do 17,0% oraz wzrost udziału osób pracujących w budownictwie z 4,1% do 4,5%.

1.4. Wynagrodzenia

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w okresie dwunastu miesięcy 2005⁷ roku w Gospodarce Narodowej w województwie warmińsko – mazurskim wyniosło 2 015,99 i było niższe o 14,6%, tj. 344,63 zł. od średniej krajowej.

W stosunku do 2004 roku wynagrodzenia w województwie warmińsko – mazurskim w 2005 roku wzrosło o 48,76 zł, tj. 2,5%, natomiast w kraju odnotowano wzrost o 5,4%. Ponad dwukrotny wzrost wynagrodzeń w kraju w stosunku do województwa warmińsko – mazurskiego jest bardzo niekorzystnym zjawiskiem, gdyż może to powodować emigracje zarówno regionalne jak i zagraniczne.

⁶ Brak danych za 2006 rok

⁷ Brak danych za 2006 rok

Tabela 3. Wynagrodzenia według sekcji w Polsce i w województwie warmińsko – mazurskim w 2005 roku

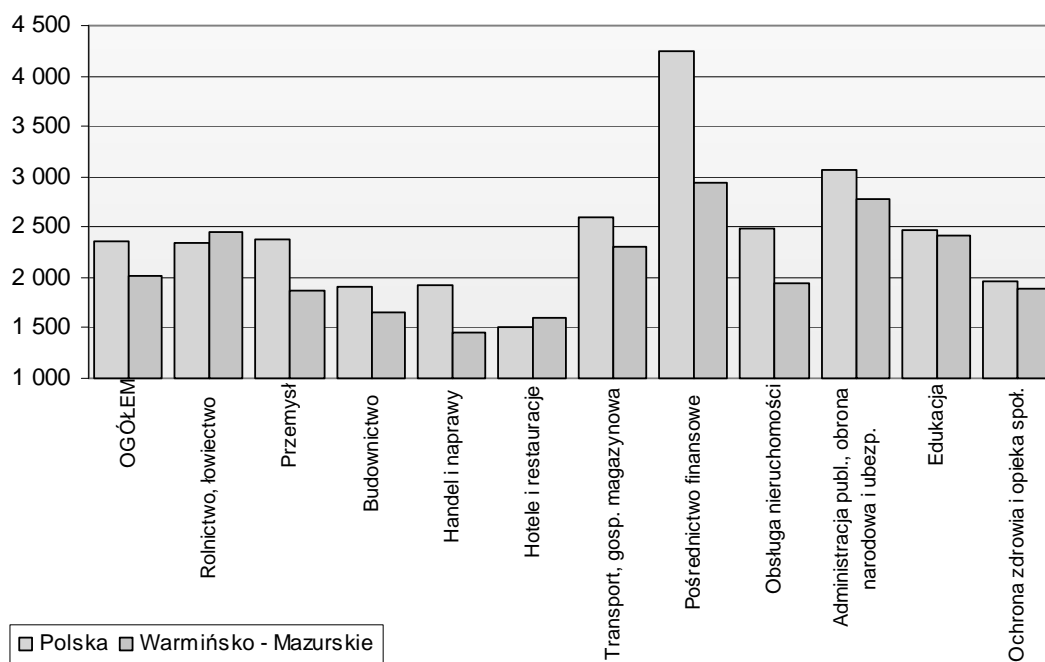
Wyszczególnienie	Polska	Warmińsko-Mazurskie	Województwo/Polska w %
OGÓŁEM	2 360,62	2 015,99	85,4
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo	2 345,01	2 445,29	104,3
Przemysł	2 375,79	1 879,30	79,1
Budownictwo	1 906,52	1 660,65	87,1
Handel i naprawy	1 921,89	1 449,71	75,4
Hotele i restauracje	1 512,58	1 599,60	105,8
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	2 591,93	2 310,07	89,1
Pośrednictwo finansowe	4 244,57	2 943,05	69,3
Obsługa nieruchomości i firm;	2 483,81	1 951,51	78,6
Administracja publ., obrona narodowa i ubezpiecz.	3 060,70	2 768,56	90,5
Edukacja	2 471,02	2 417,26	97,8
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	1 954,12	1 882,15	96,3

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

Wynagrodzenia w prawie wszystkich sekcjach są znacznie niższe w województwie niż w kraju z wyjątkiem sekcji rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo, rybactwo oraz hotele i restauracje.

W roku 2005 w stosunku do roku 2004 w województwie warmińsko – mazurskim wynagrodzenie wzrosło we wszystkich sekcjach oprócz transportu, gospodarki magazynowej i łączności, gdzie utrzymało się na zbliżonym poziomie w stosunku do roku bazowego.

Wykres 5. Wynagrodzenia według sekcji w Polsce i w województwie warmińsko – mazurskim w 2005r.

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

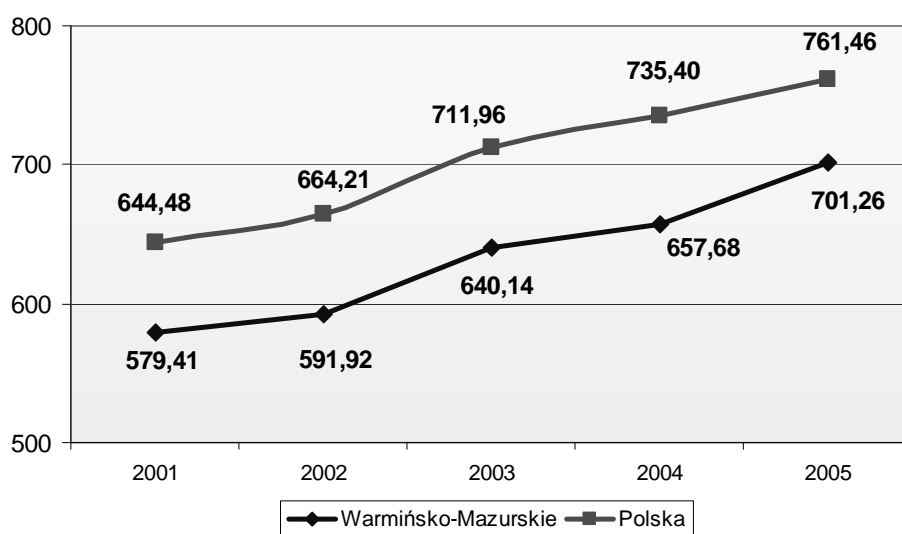
1.5. Poziom życia

W województwie warmińsko – mazurskim niekorzystnie w stosunku do kraju przedstawia się sytuacja w kwestii zróżnicowania przeciętnych miesięcznych dochodów rozporządzalnych na osobę w gospodarstwie domowym⁸. Mimo ciągłego wzrostu przeciętnego dochodu rozporządzalnego na jedną osobę w regionie, stanowi on ok. 92% średniej krajowej.

Porównanie wysokości przeciętnych miesięcznych wydatków w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 osobę wykazuje, że wydatki w województwie warmińsko – mazurskim stanowią poniżej 90% średniej krajowej.

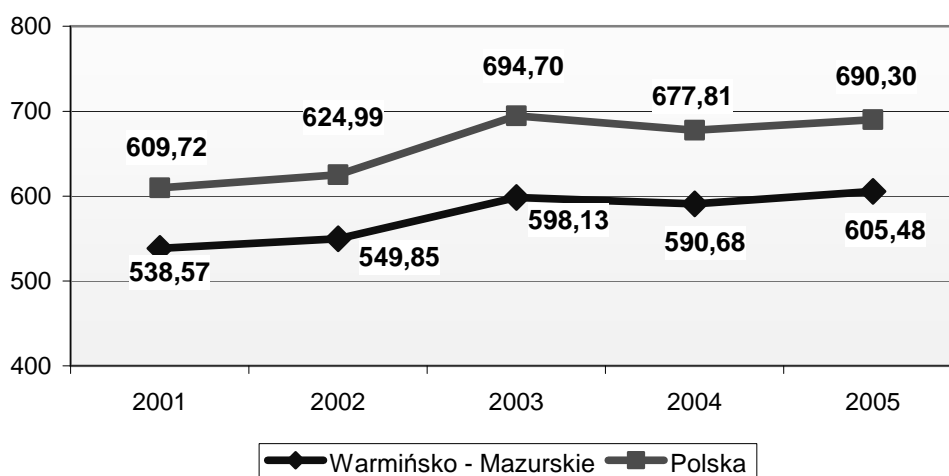
Mniejsza wartość przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na jedną osobę oraz mniejsza wartość przeciętnych wydatków w gospodarstwach w regionie, świadczą o niższym poziomie życia mieszkańców województwa warmińsko – mazurskiego.

Wykres 6. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny w gospodarstwie domowym na 1 osobę w latach 2001 – 2005 w Polsce i w województwie warmińsko-mazurskim

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

Wykres 7. Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych w latach 2001 – 2005 w Polsce i w województwie warmińsko-mazurskim

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

⁸ Informacje w tekście i wykresach odnoszą się do roku 2005, ponieważ brak danych za rok 2006

1.6. Zatrudnienie oraz wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2006 r. wyniosło 136,7 tys. osób i wzrosło w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego o 4,1%. W sektorze publicznym przeciętne zatrudnienie zmniejszyło się o 1,3%, natomiast w sektorze prywatnym wzrosło o 4,8%. W kraju, w tym okresie, przeciętne zatrudnienie wyniosło 4 918,0 tys. osób i wzrosło o 3,0% w porównaniu z rokiem ubiegłym. Wzrost zatrudnienia w porównaniu do 2005 r. zanotowano we wszystkich sekcjach, przy czym największy w budownictwie o 7,8%.

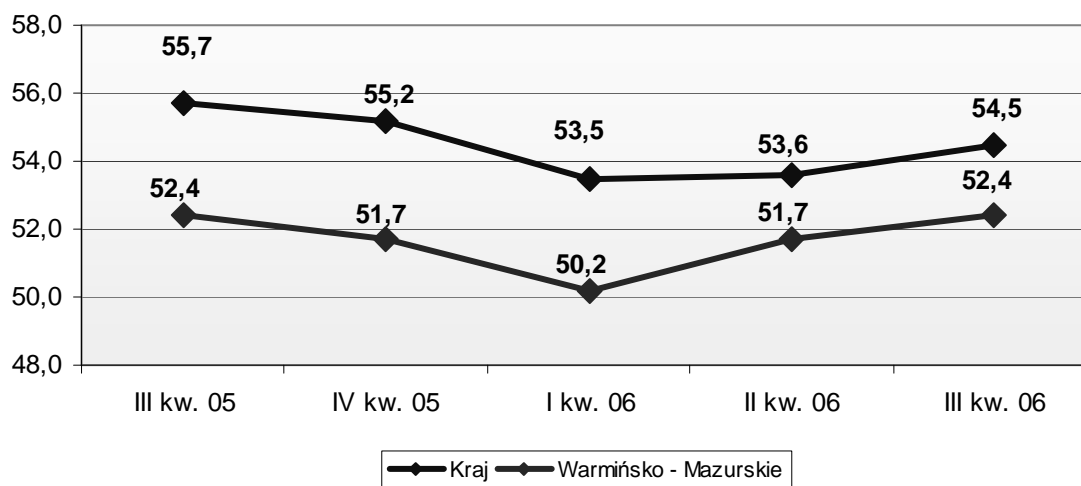
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2006 r. wyniosło 2 089 zł i było wyższe o 4,1% niż przed rokiem. W sektorze publicznym wynagrodzenia wzrosły o 2,7%, a w sektorze prywatnym o 4,5%. W kraju w tym okresie przeciętne wynagrodzenie wyniosło 2 644 zł i w porównaniu do roku ubiegłego wzrosło o 5,1%

W okresie styczeń-grudzień 2006 r. w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego największy wzrost wynagrodzeń odnotowano w sekcjach hotele i restauracje o 10,4% oraz w budownictwie o 10,1%.

Wskaźnik zatrudnienia i współczynnik aktywności zawodowej

Według danych z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w województwie warmińsko-mazurskim, współczynnik aktywności zawodowej tj. procentowy udział aktywnych zawodowo w ogólnej liczbie ludności, na koniec III kwartału 2006⁹ był jednym z niższych w Polsce i ukształtował się na poziomie 52,4%. Niższy wskaźnik odnotowano w województwach: śląskim (51,2%), pomorskim (51,2%) oraz zachodniopomorskim (51,1%). Współczynnik aktywności zawodowej był wyższy o 0,7 pkt. procentowego w porównaniu z II kwartałem 2006 roku, natomiast w stosunku do III kwartału 2005 roku utrzymał się na takim samym poziomie. Dla Polski wskaźnik ten w III kwartale 2006 roku ukształtował się na poziomie 54,5% i w stosunku do identycznego wskaźnika dla regionu był wyższy o 2,1 pkt. procentowego.

Wykres 8. Współczynnik aktywności zawodowej w Polsce i województwie warmińsko – mazurskim w latach 2005 – 2006

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

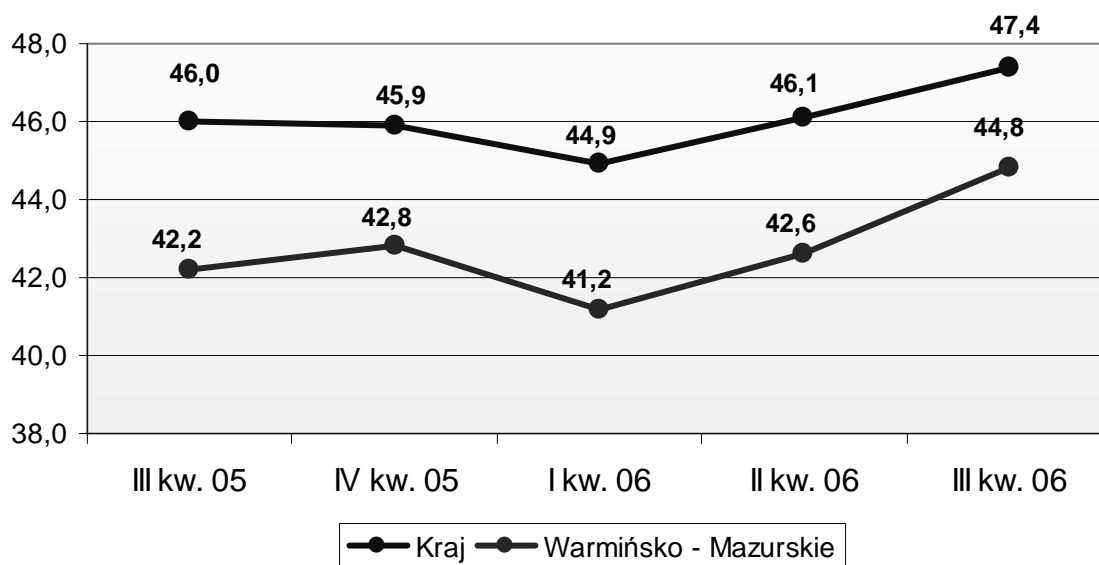
Wskaźnik zatrudnienia, tj. udział osób pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej, w województwie warmińsko-mazurskim w III kwartale 2006 roku ukształtował się na poziomie 44,8%, i był niższy niż w kraju o 2,6 pkt. procentowego. W stosunku do analogicznego okresu 2005 roku odnotowano wzrost wskaźnika o 2,6 pkt. procentowego, natomiast w odniesieniu do II kwartału 2006 r. wzrost o 2,2 pkt. procentowego.

Krajowy wskaźnik zatrudnienia w III kwartale 2006 roku wyniósł 47,4% i w stosunku do III kwartału 2005 był większy o 1,4 pkt. procentowego. Natomiast w porównaniu do II kwartału 2006 roku widoczny jest wzrost wskaźnika o 1,3 pkt. procentowego.

W analizowanym okresie zmiany wskaźnika zatrudnienia w kraju i województwie mają ten sam kierunek. Jednakże, w porównaniu z krajem, dynamika zmian jest korzystniejsza na rzecz województwa – większy wzrost wartości wskaźnika.

⁹ Brak danych dotyczących całego 2006 roku

Wykres 9. Wskaźnik zatrudnienia w Polsce i województwie warmińsko – mazurskim w latach 2005 – 2006

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

1.7. Rozbieżność pomiędzy popytem i podażą pracy

Pracodawcy województwa warmińsko – mazurskiego borykają się z problemem związanym z brakiem pracowników o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych, których mogliby zatrudnić, chociaż w regionie warmińsko – mazurskim występuje najwyższe bezrobocie w kraju.

Trudności z zatrudnieniem pracowników o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych mają kilka przyczyn, do których przede wszystkim wymienić należy:

- niedostosowanie kwalifikacji bezrobotnych do potrzeb pracodawców – aż co trzeci zarejestrowany bezrobotny nie posiada żadnych kwalifikacji zawodowych,
- brak dostosowania systemu edukacji do potrzeb rynku pracy – oświata, szkolnictwo wyższe oraz szkolnictwo zawodowe w niedużym stopniu trafiają w potrzeby kadrowe pracodawców,
- migracje zarobkowe zagraniczne i krajowe osób o wysokich kompetencjach,
- ludzie młodzi, bez doświadczenia zawodowego stanowią dla pracodawcy mało atrakcyjną ofertę, bowiem zatrudnienie takiej osoby wiąże się z dodatkowymi kosztami, jakie są ponoszone w związku z przygotowaniem do wykonywania zawodu,
- długotrwałość przebywania na bezrobociu potencjalnych pracobiorców powoduje bierność zawodową oraz utratę kwalifikacji – osoby długotrwale bezrobotne stanowią 65,9% ogółu osób pozostających bez pracy,
- nieuczciwa konkurencja firm zatrudniających „na czarno”, do której zachętą są wysokie koszty pracy legalnej,
- ograniczona mobilność lub brak mobilności zawodowej i przestrzennej znacznej części osób bezrobotnych, a w szczególności bezrobotnych długotrwale oraz bezrobotnych z terenów wiejskich,
- niskie płace w regionie w porównaniu ze średnimi wynagrodzeniami w kraju oraz zaniżone w stosunku do oczekiwań oferty płacowe.

2. Bezrobocie rejestrowane w województwie warmińsko- mazurskim

Prowadzona przez samorząd województwa warmińsko – mazurskiego, planowa polityka promocji zatrudnienia oraz aktywizacji bezrobotnych, daje wymierne efekty w postaci spadku poziomu (liczby) i natężenia bezrobocia (stopy bezrobocia).

W roku 2006 bezrobocie w regionie osiągnęło najniższy od 5 lat poziom. Odnotowano, w stosunku do końca 2001 roku, spadek liczby bezrobotnych o ponad 28,0%, stopa bezrobocia zmniejszyła się o 5,2 punktu procentowego.

Na stabilizację i spadek liczby bezrobotnych w ostatnich latach wpływ miały między innymi, decyzje o przyznaniu dodatkowych (poza limitem) środków z Funduszu Pracy, a w związku z tym istniały większe możliwości realizacji różnych form aktywizacji bezrobotnych. Nowe możliwości stworzył także Europejski Fundusz Społeczny.

Jednakże, mimo niewątpliwego rozwoju i postępującej modernizacji regionalnej gospodarki, pewne zaszłości nadal wywierają niekorzystny wpływ na procesy i zjawiska występujące na rynku pracy.

Należałoby tu wymienić przede wszystkim:

- strukturalny charakter bezrobocia, wynikający z charakterystyki społeczno-gospodarczej obszarów typowo rolniczych, obciążonych dodatkowo upadkiem państwowych gospodarstw rolnych,
- pozostałości stosunkowo monokulturowego profilu uprzemysłowienia, związane z rolniczym i leśnym charakterem regionu,
- niedostosowanie struktury kształcenia zawodowego kadr do potrzeb gospodarki.

Ważną informacją z punktu widzenia procesów zachodzących w gospodarce jest określenie ostatniego miejsca pracy bezrobotnego. Ponad 55% bezrobotnych jako ostatnie miejsce zatrudnienia podaje jedną z sześciu sekcji działalności: rolnictwo i leśnictwo, przetwórstwo przemysłowe, budownictwo, handel, administracja publiczna, działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna.

Dla potrzeb niniejszej diagnozy, przeanalizowano trzyletni okres zmian 2004 – 2006 na warmińsko – mazurskim rynku pracy.

2.1. Poziom bezrobocia

Liczba bezrobotnych na koniec grudnia 2006 roku osiągnęła poziom 127 574 osoby. W ciągu roku, bezrobocie w województwie warmińsko-mazurskim spadło o 15,5% (23 336 osób); w kraju 16,7% (463 700 osób). W okresie trzech analizowanych lat poziom bezrobocia w regionie zmniejszył się o 21,4% (34 787 osób); w kraju o 23,0% (690 191 osób).

Korzystnie rośnie dynamika spadku liczby bezrobotnych: roczny spadek bezrobotnych w roku 2004 w regionie wynosił 4,7%, w roku 2005 - 7,1%, a w 2006 już 15,5%.

Tabela 4. Dynamika spadku bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2004 - 2006 na tle kraju

Rok	Liczba bezrobotnych		Spadek do poprzedniego roku		Spadek do 2004 roku		% spadek do roku poprzedniego		% spadek do roku 2004	
			Kraj	Reg.	Kraj	Reg.	Kraj	Reg.	Kraj	Reg.
2004	2 999 601	162 361	-176 073	-8 069	x	x	-5,5	4,7	x	x
2005	2 773 000	150 910	-226 601	-11 451	-402 674	-19 520	-7,6	-7,1	-12,7	-11,5
2006	2 309 410	127 574	-463 590	-23 336	-690 191	-34 787	-16,7	-15,5	-23,0	-21,4

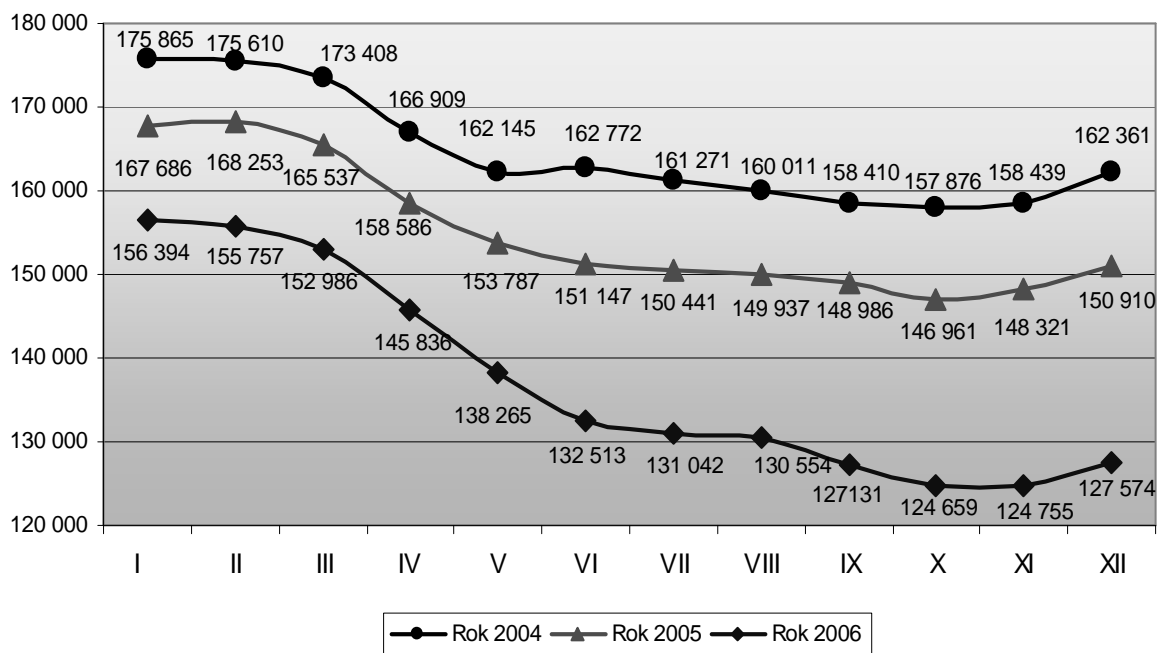
Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS 01

Ostatecznie na mapie kraju, warmińsko-mazurskie z liczbą 127 574 osoby, uplasowało się w roku 2006 na 11 miejscu. Najwięcej bezrobotnych zarejestrowanych było w województwie mazowieckim – 285,6 tys.; najmniej w opolskim – 60,1 tys.

Na poziom bezrobocia w analizowanym okresie wpływały pewne, stałe czynniki. Początek i koniec każdego roku, charakteryzuje się zwiększoną liczbą rejestracji, co jest konsekwencją wypowiedzania umów o pracę z końcem roku, a także zakończenia okresu wynikającego z umów na zatrudnienie i inne formy aktywizacji, subsydiowane z Funduszu Pracy.

W pozostałych miesiącach roku następuje spadek liczby bezrobotnych, będący skutkiem zwiększonego napływu ofert pracy (głównie na prace sezonowe), a także realizacji nowych umów w ramach prac subsydiowanych z Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego. Opisaną tendencję przedstawia wykres 10.

Wykres 10. Bezrobotni zarejestrowani w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2004 - 2006

Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS 01

W roku 2006 liczba zarejestrowanych bezrobotnych zmieniała się osiągając minimum w październiku – 124 659 osób i maksimum w styczniu – 156 394 01 osoby.

Wahaniom podlegała również liczba nowo zarejestrowanych (napływ) i wyłączeń bezrobotnych z ewidencji (odpływ), co ostatecznie wpłynęło na ogólny poziom bezrobocia.

Napływ

W roku 2006 zarejestrowało się 147 567 osób, o 88 osób (0,1%) mniej niż przed rokiem.

Analiza struktury napływu do bezrobocia w okresie ostatnich trzech lat wykazuje spadek rejestrujących się po raz pierwszy – o 10,9%. W ogólnym napływie, stanowili oni: w roku 2004 – 20,3%, w roku 2005 - 19,5% i w roku 2006 - 16,9%.

Tabela 5. Napływ do bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2004 – 2006

Stan na 31.XII

Rok	Nowo zarejestr.	W tym:		Zmiany do poprz. roku	Zmiany do 2004 roku	Zmiany do poprz. roku w %	Zmiany do 2004 roku w %
		Po raz pierwszy	Kolejny raz				
2004	137 304	27 912	109 392	+3 093	x	+2,3	x
2005	147 655	28 746	118 909	+10 351	+13 444	+7,5	+10,0
2006	147 567	24 860	122 707	- 88	+10 263	- 0,06	+ 7,5

Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS 01

Jednak w tym samym czasie nastąpił wzrost o 12,2% liczby osób powracających do ewidencji po raz kolejny. Ich udział w ogólnym napływie w kolejnych latach, przedstawiał się następująco: w roku 2004 – 79,7%, w 2005 – 80,5%, w 2006 – 83,1%. Wśród tej grupy, w zależności od okresu, tylko od 19,6% do 23,2%, stanowią uczestnicy aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu (tj. prac interwencyjnych, robót publicznych, szkoleń, prac społecznie użytecznych, staży i przygotowania zawodowego w miejscu pracy).

Wśród nowo zarejestrowanych bezrobotnych:

- 55 265 osób (37,5%), stanowiła młodzież do 25 roku życia,
- 18 145 osób (12,3%) nowo zarejestrowanych miało więcej niż 50 lat,
- 41 583 (28,2%) osoby nowo zarejestrowane nie posiadały kwalifikacji zawodowych,
- 63 543 osoby (43,1%), to bezrobotni zamieszkali na wsi,
- 75 648 osób (51,3%), ma status osoby długotrwale bezrobotnych,
- 68 749 osób (46,6%) wśród nowo zarejestrowanych to kobiety.

Najwięcej nowo zarejestrowanych zanotowano w powiatach olsztyńskim - 11 537 osób, ostródzkim – 10 879 osób, w miastach Olsztyn – 10 946 osób oraz Elbląg – 10 739 osób.

Odptyw

Systematycznie wzrasta liczba osób opuszczających rejestry powiatowych urzędów pracy. W roku 2006 z ewidencji bezrobotnych wyrejestrowano 170 903 osoby, o 11 797 (7,4%) więcej niż w roku 2005 oraz o 25 530 osób (16,8%) więcej niż w 2004 roku.

Najczęściej wskazywaną przyczyną wyrejestrowania z ewidencji bezrobotnych są podjęcia pracy. Z tego powodu rokrocznie odptywa z bezrobocia prawie 50% ogółu wyrejestrowanych. W okresie trzech lat liczba podejmujących pracę wzrosła o 8,9% (o 6 443 osoby). Obserwujemy również wzrost o 13,9% (2 039 osób), odptywu z powodu podjęcia przez bezrobotnych szkolenia lub stażu zawodowego.

Prawie jedna trzecia odptywu, to osoby, które zostały wyrejestrowane z powodu nie potwierdzenia gotowości do podjęcia pracy.

Tabela 6. Przyczyny odptywu z bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2004 - 2005
stan na 31.XII.

Rok	Ogółem wyłączeni	W tym z powodu:					
		Podjęcia pracy	% 3:2	Rozpoczęcia szkolenia lub stażu	% 5:2	Nie potwierdzenia gotowości do pracy	% 7:2
1	2	3	4	5	6	7	8
2004	145 373	72 393	49,5	14 648	10,0	44 659	30,7
2005	159 106	75 808	47,7	17 166	10,8	47 019	29,6
2006	170 903	78 836	46,1	16 687	9,8	49 474	29,0

Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS 01

W roku 2006 najwięcej osób wyrejestrowano w powiatach: olsztyńskim – 13 216 osób, ostródzkim – 12 667 osób, ełckim – 10 667 osób, iławskim – 10 481 osób oraz w miastach Olsztyn – 12 930 osób oraz Elbląg – 12 628 osób.

Wskaźnik płynności rynku pracy wyrażony stosunkiem liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę w danym okresie, do liczby nowo zarejestrowanych w tym okresie wynosił dla województwa warmińsko-mazurskiego w roku 2006 – 53,4%, w roku 2005 – 51,3% oraz w 2004 roku – 52,7%.

2.2. Stopa bezrobocia

Analiza wskaźnika stopy bezrobocia¹⁰ w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2004 - 2006 na tle kraju, przedstawiona w tabeli, wykazuje, że mimo niekorzystnych różnic spadek natężenia bezrobocia przebiega w regionie nieco szybciej.

Tabela 7. Stopa bezrobocia w latach 2004-2006 w Polsce i w województwie warmińsko-mazurskim
Stan na 31.XII.

Wyszczególnienie	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006	Wzrost, spadek w pkt. %		
				3-2	4-3	4-2
1	2	3	4	5	6	7
Kraj	19,1	17,6	14,9	-1,5	-2,7	-4,2
Region	29,2	27,5	23,7	-1,7	-3,8	-5,5

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

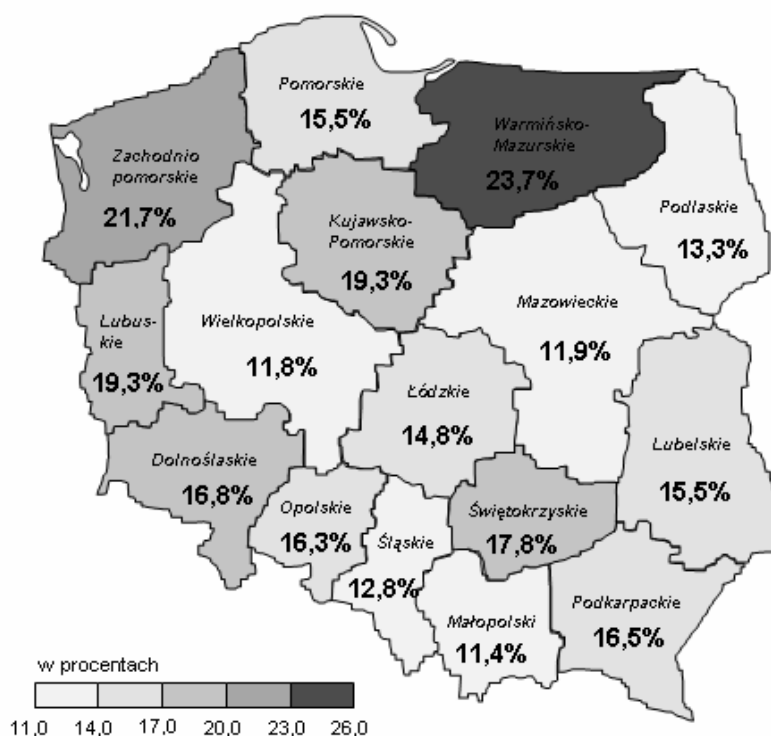
¹⁰ Wskaźnik stopy bezrobocia odnosi się do bezrobocia rejestrowanego

Dane wskazują na wyższą dynamikę spadku bezrobocia regionalnego: różnica w okresie trzyletnim wyniosła 1,3 pkt. procentowego: spadek wskaźnika krajowego wynosił 4,2 pkt. procentowe, natomiast wojewódzkiego 5,5 pkt. proc.

Mapa 2. Zróżnicowanie przestrzenne stopy bezrobocia w Polsce

stan na 31.12.2006

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

Pozytywną tendencją jest zmniejszanie się dystansu między wskaźnikiem stopy bezrobocia charakteryzującym województwo warmińsko – mazurskie, a obliczanym średnio dla kraju. W grudniu 2004 roku wskaźnik stopy bezrobocia w regionie był wyższy od krajowego o 10,1 pkt. procentowego, w grudniu 2005 wyższy o 9,9 pkt., a w roku 2006 wyższy o 8,8 pkt. procentowego.

Województwo warmińsko-mazurskie, charakteryzuje się najwyższym w kraju natężeniem bezrobocia.

Stopy bezrobocia, jaką odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim na koniec grudnia 2006 roku wynosząca 23,7%, była ponad półtorakrotnie wyższa niż przeciętnie w kraju, gdzie odnotowano w tym czasie stopę bezrobocia na poziomie 14,9%.

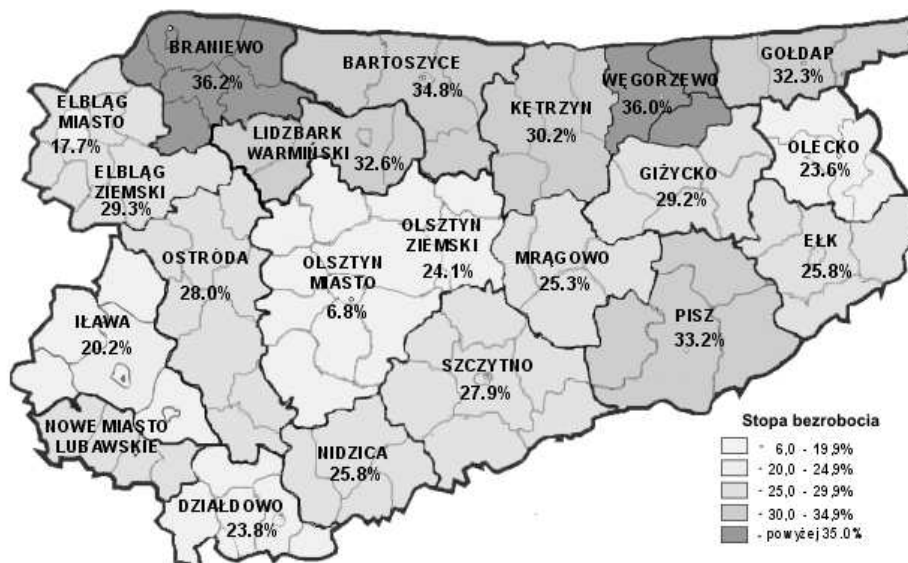
Drugie w kolejności, co do wysokości wskaźnika województwo zachodniopomorskie, charakteryzuje się stopą bezrobocia na poziomie 21,7%. Najniższa stopa bezrobocia jest w województwie małopolskim – 11,4%.

Wskaźnik stopy bezrobocia w regionie w stosunku do ubiegłego roku był mniejszy o 3,8 pkt. proc., natomiast w stosunku do okresu sprzed dwóch lat stopa bezrobocia spadła o 5,5 pkt. proc.

W województwie warmińsko-mazurskim odnotowuje się duże zróżnicowanie przestrzenne w natężeniu bezrobocia. Rozpiętość między najniższym i najwyższym wskaźnikiem stopy bezrobocia w województwie wynosi ponad 29 pkt. procentowych.

Mapa 3. Zróżnicowanie przestrzenne stopy bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim

Stan na 31.XII.2006 r.

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

2.3. Struktura regionalnego bezrobocia

Struktura regionalnego bezrobocia niekorzystnie wpływa na mobilność bezrobotnych oraz ich aktywizację. Są to przede wszystkim:

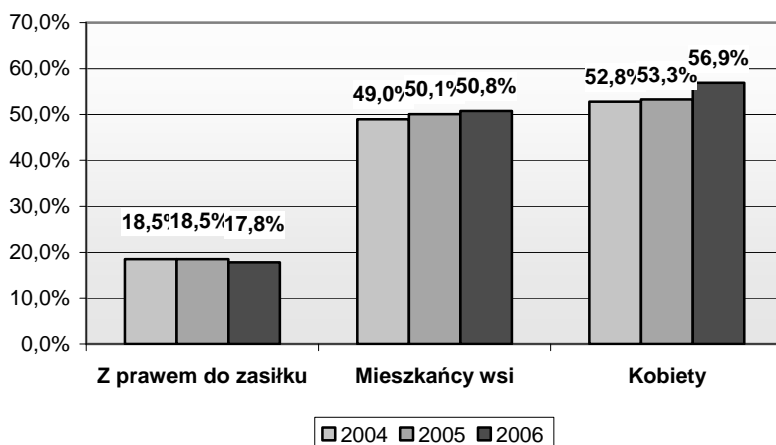
- niski poziom wykształcenia i kwalifikacji bezrobotnych: prawie 68,0% populacji legitymuje się wykształceniem zasadniczym zawodowym i niższym, a 32,3% nie posiada żadnych kwalifikacji zawodowych, w kraju odpowiednio: 63,4% i 29,9%.
- długa dezaktywizacja zawodowa, szczególnie mieszkańców wsi, w tym osiedli po-pegeerowskich: 47,1% ogółu zarejestrowanych przebywa na bezrobociu dłużej niż 12 miesięcy, w przypadku mieszkańców wsi – 50,1%. Według średniej krajowej, ponad 12 miesięcy bez zatrudnienia przebywa 49,4% bezrobotnych.
- niedostateczna ilość miejsc pracy dla osób młodych: bezrobotni do 34 roku życia podobnie jak w kraju stanowią 48,2% ogólnej populacji. W grupie tej, co druga osoba nie przekroczyła 24 lat,
- utrudniony dostęp do poza rolniczych miejsc pracy, mieszkańców wsi: w regionie warmińsko – mazurskim bezrobotni z terenów wiejskich stanowią 50,8%, podczas gdy osoby w wieku produkcyjnym zamieszkałe na wsi stanowią zaledwie 38,0% populacji.

Zmiany w liczbie poszczególnych kategorii bezrobotnych w stosunku do lat ubiegłych, związane są, przede wszystkim, z ogólnym spadkiem bezrobocia (21,4% w stosunku do roku 2004 oraz 15,5% w porównaniu z rokiem 2005) i generalnie są zbliżone do poziomu wskaźnika spadku ogólnej liczby bezrobotnych.

Porównanie to nie dotyczy zmian w liczbie bezrobotnych kobiet, po 50 roku życia, uprawnionych do zasiłku oraz bezrobotnych niepełnosprawnych (relatywnie niższy spadek niż bezrobocia ogółem), a także młodzieży, gdzie spadek jest prawie o 5 pkt. procentowych wyższy.

Bardziej wymiernym wskaźnikiem zmian w strukturze bezrobocia jest procentowy udział poszczególnych kategorii w ogólnej liczbie bezrobotnych.

Wykres 11. Udział wybranych kategorii bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem w województwie warmińsko – mazurskim w latach 2004 – 2006

Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS 01

Obecnie tylko, co szósta osoba posiada prawo do zasiłku. W końcu 2006 r. udział bezrobotnych pobierających zasiłki wyniósł 17,8% (w kraju 13,5%), podczas gdy w 2004 r. – 18,5%.

Ponad połowa bezrobotnych województwa warmińsko – mazurskiego to mieszkańcy wsi (50,8%; kraj 43,5%), podczas gdy udział ludności wiejskiej wśród mieszkańców regionu wynosi 40,0%. Udział tej grupy osób w ogólnej liczbie bezrobotnych od kilku lat nieznacznie wzrasta: w okresie trzech lat wzrost wynosi 1,8 punktu procentowego.

Wśród bezrobotnych województwa warmińsko – mazurskiego, kobiety stanowią 56,9% (udział kobiet wśród mieszkańców regionu – 51,2%). Przez ostatnie trzy lata odnotowano spadek udziału tej grupy: w porównaniu do 2005 r., o 3,6 punktu procentowego, a w stosunku do roku 2004 o 4,1 punktu proc. W kraju odsetek kobiet w ogólnym bezrobociu kształtuje się na poziomie podobnym jak w województwie warmińsko – mazurskim – 56,5%.

Tabela 8. Wybrane kategorie bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2004-2006
stan na 31.XII.

Kategorie bezrobotnych	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006	Zmiany do 2004 w %	Zmiany do 2005 w %	Udział w ogóle bezrobotnych w %		
						2004	2005	2006
Ogółem Bezrobotni: w tym:	162361	150910	127574	- 21,4	- 15,5	100,0	100,0	100,0
Mieszkańcy wsi	79613	75577	64788	- 18,6	- 14,3	49,0	50,1	50,8
Bez prawa do zasiłku	132253	123004	104842	- 20,7	- 14,8	81,5	81,5	82,2
Z prawem do zasiłku	30098	27905	22732	- 24,5	- 18,5	18,5	18,5	17,8
Kobiety	85749	80400	72582	- 15,4	- 9,7	52,8	53,3	56,9

Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS 01

Uwzględniając cechy socjodemograficzne bezrobotnych z województwa warmińsko – mazurskiego, w ciągu ostatnich trzech lat można zauważyć następujące tendencje:

Spada udział w ogólnej populacji:

- bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym: o 2,5 pkt. proc.
- bezrobotnych z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym i niższym: o 0,5 pkt. procentowego,
- bezrobotnych w najbardziej mobilnych grupach wiekowych, tj. 18 – 24 lata o 2,2 pkt. proc; 25 – 34 lata o 0,5 pkt. proc.; 35 – 44 lata o 1,3 pkt. procentowego,

- bezrobotnych przebywających bez pracy od 6 do 12 miesięcy - o 0,4 pkt. proc. oraz od 12 do 24 miesięcy - o 1,1 pkt. procentowego,
- bezrobotnych, których czas przebywania na bezrobociu jest dłuższy niż 24 miesiące - o 5,9 pkt. procentowego,

Rośnie odsetek:

- bezrobotnych z wykształceniem wyższym - o 0,9 pkt, proc.; policealnym i średnim zawodowym – o 1 pkt. proc.; średnim ogólnokształcącym – o 1,5 pkt. proc.,
- bezrobotnych w starszych grupach wiekowych: 45 – 54 lata o 1,8 pkt. proc.; 55 – 59 lat o 1,9 pkt. procentowego,
- bezrobotnych przebywających bez pracy od 1 do 6 miesięcy: o 5,5 pkt. procentowego.

Powyższe tendencje przedstawione są w Tabeli 9 i na wykresach 12, 13, 14.

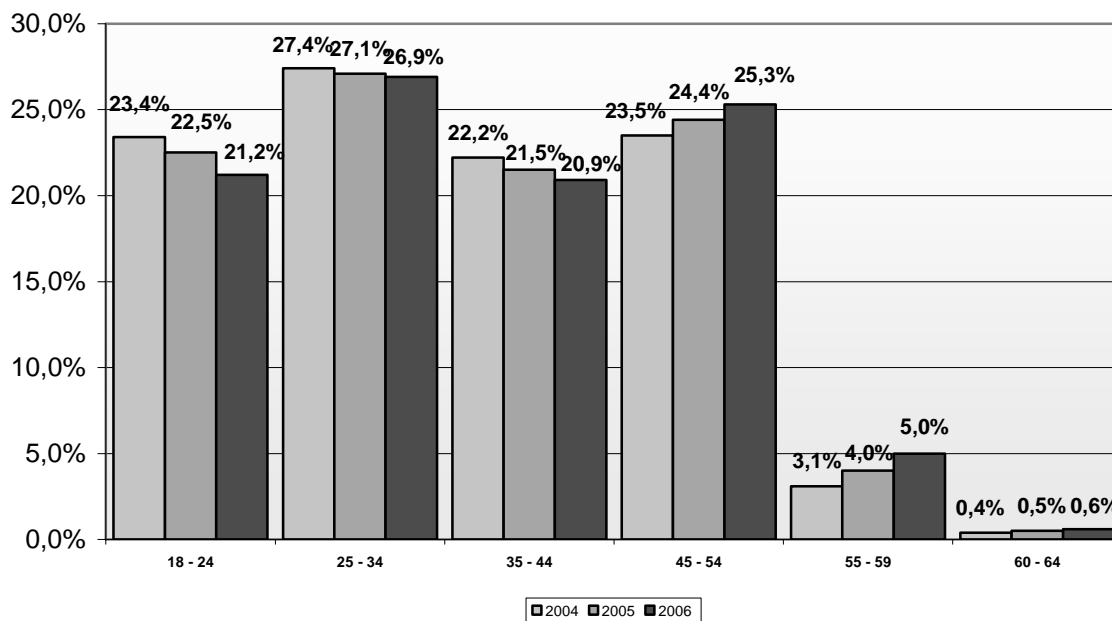
Tabela 9. Bezrobotni według cech socjodemograficznych w województwie warmińsko- mazurskim w latach 2004-2006.

Stan na 31.XII.

Kategorie bezrobotnych	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006	Zmiany do 2004 w %	Zmiany do 2005 w %	Udział w ogóle bezrobotnych w %		
						2004	2005	2006
Ogółem w tym:	162361	150910	127574	- 21,4	- 15,5	100,0	100,0	100,0
Wykształcenie								
-wyższe	5 570	5 697	5 480	-1,6	- 3,8	3,4	3,8	4,3
-policealne i śr. zawodowe	31 276	29 451	25 397	-18,8	- 13,8	19,3	19,5	20,3
-ogólnokształc.	10 802	20 931	10 358	- 4,1	- 5,2	6,6	7,2	8,1
-zasadn. zaw.	52 523	47 558	38 136	- 27,4	- 19,8	32,4	31,6	29,9
-gimnazjalne i niższe	62 190	57273	48 203	- 22,5	- 15,8	38,3	38,0	37,8
Wiek								
18 - 24	37 930	33 910	27 086	- 28,6	- 20,1	23,4	22,5	21,2
25 – 34	44 409	40 978	34 347	- 22,7	- 16,2	27,4	27,1	26,9
35 – 44	36 109	32 518	26 643	- 26,2	- 18,1	22,2	21,5	20,9
45 - 54	38 302	36 758	32 278	- 15,7	-12,2	23,5	24,4	25,3
55 - 59	4987	6 067	6 406	+ 28,5	+ 5,6	3,1	4,0	5,0
60 - 64	624	679	814	+ 30,5	+ 19,9	0,4	0,5	0,6
Czas pozostawiania bez pracy								
do 1 miesiąca	10 162	9 961	8 855	- 12,9	- 11,1	6,3	6,6	6,9
1 – 3 m-ce	22 613	22 634	21 932	- 3,0	- 3,1	13,8	15,0	17,2
3 – 6 m-cy	19 929	20 257	17 678	- 11,3	- 12,7	12,3	13,4	13,9
6 – 12 m-cy	24 903	23 075	18 998	- 23,7	- 17,7	15,3	15,3	14,9
12 – 24 m-ce	26 417	23 629	19 373	- 26,7	- 18,0	16,3	15,7	15,2
pow. 24 m- ce	58 437	51 354	40 738	-30,3	- 20,7	36,0	34,0	31,9

Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS 01

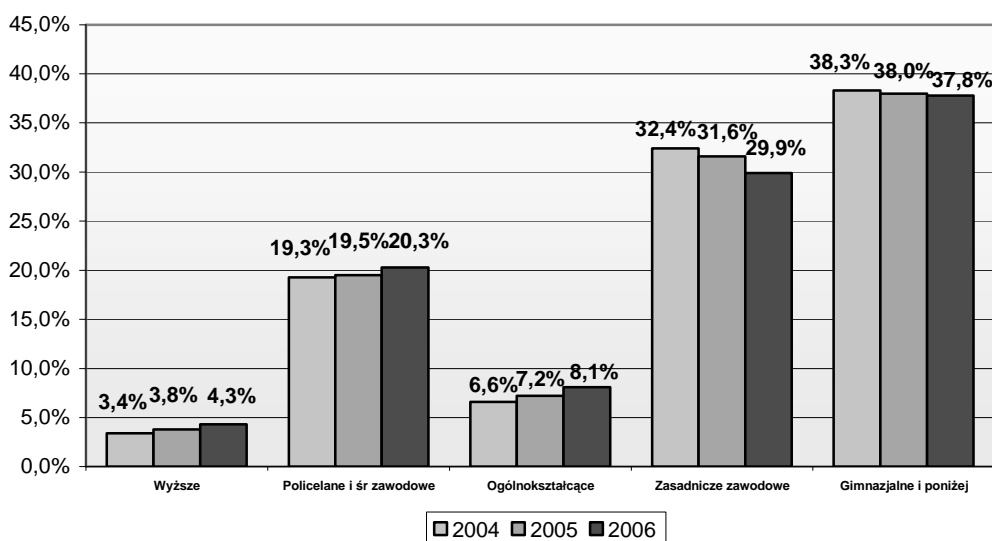
Wykres 12. Zmiany w strukturze bezrobotnych według grup wiekowych w województwie warmińsko – mazurskim w latach 2004 - 2006

Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS 01

Największy udział w regionalnym bezrobociu mają bezrobotni w wieku 25–34 lata, stanowiąc 26,9% ogólnej populacji zarejestrowanych oraz 45–54 lata (25,3%). Na zbliżonym poziomie kształtuje się udział bezrobotnych w wieku 18–24 lata (21,2%) oraz 35–44 lata (20,9%). Bezrobotni w najstarszych grupach wiekowych 55–59 oraz 60–64 lata reprezentowani są przez najmniej liczną grupę stanowiąc odpowiednio 5,0% i 0,6%. Pozytywną tendencją jest spadek liczby bezrobotnych w najmłodszych, najbardziej mobilnych grupach wiekowych. Należałoby jednak zintensyfikować działania na rzecz bezrobotnych w grupie wiekowej 45-64 lata, posiadającej mniejsze szanse na rynku pracy, co przejawia się wzrostem udziału tej grupy w ogólnym bezrobociu.

Wykres 13. Zmiany w strukturze bezrobotnych według poziomu wykształcenia w województwie warmińsko – mazurskim w latach 2004 – 2006

Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS 01

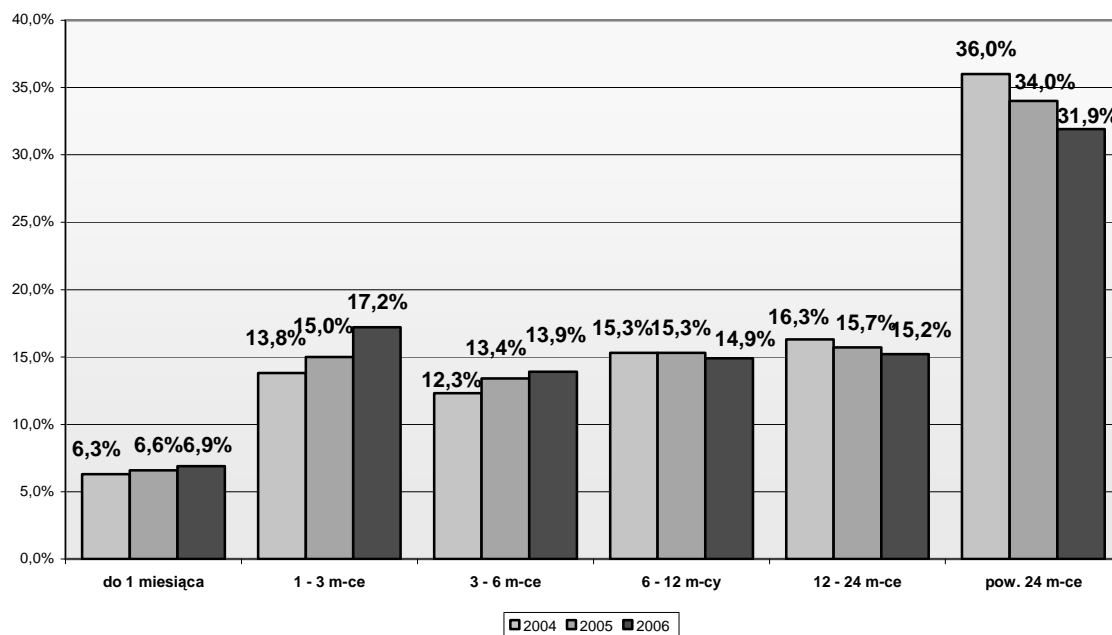
Najwięcej osób bezrobotnych legitymuje się niskim wykształceniem: zasadniczym zawodowym - 29,9% oraz gimnazjalnym, podstawowym i niższym – 37,8%. Razem te dwie populacje stanowią w ogólnym bezrobociu

67,7%. Pozytywnym, jest fakt sukcesywnego spadku tej kategorii bezrobotnych – w ciągu trzech lat o 3,0 pkt. procentowe.

Niekorzystnie natomiast wzrasta udział osób z wykształceniem wyższym, mimo iż ta kategoria bezrobotnych ma największe szanse na podjęcie zatrudnienia, o czym może świadczyć marginalny udział osób z wyższym wykształceniem w strukturze bezrobotnych wynoszący 4,3%. Są to głównie absolwenci kierunków humanistycznych, natomiast absolwenci posiadający specjalności inżynierskie nie mają większych trudności ze znalezieniem zatrudnienia.

Wzrasta też odsetek bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, co wskazuje na niedopasowanie szkolnictwa zawodowego do potrzeb regionalnej gospodarki.

Wykres 14. Zmiany w strukturze bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2004 – 2006

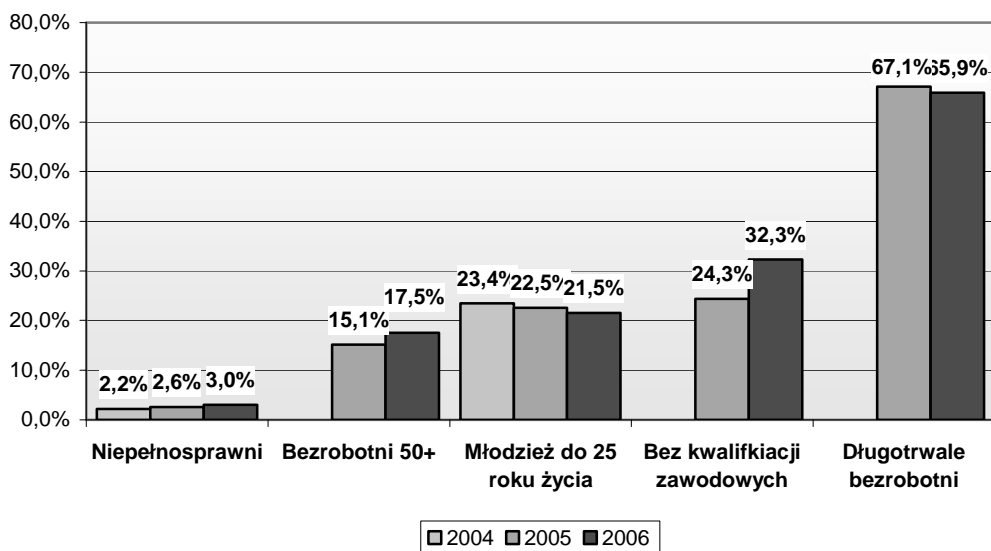
Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS 01

Istotnym zagadnieniem jest czas pozostawania bez zatrudnienia. Ponad połowa spośród wszystkich bezrobotnych w województwie pozostaje bez pracy prawie rok. Problem stanowi nie tylko to, że podobnie jak pozostali bezrobotni ludzie ci nie zdobywają nowych umiejętności, lecz fakt, iż wraz z upływem czasu tracą posiadane już kwalifikacje zawodowe. Tym samym ich szanse na ponowne znalezienie pracy zmniejszają się. Widocznym efektem działań aktywizujących, jest spadek udziału tej kategorii bezrobotnych z 52,3% w roku 2004 do 47,1 osób w roku 2006.

2.4. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę kategorii bezrobotnych, które z racji ich szczególnej sytuacji na rynku pracy w Regionalnym Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2006 rok, zostały przyjęte jako priorytetowe i są rekomendowane do Planu na rok 2007.

Wykres 15. Udział bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w ogólnej liczbie bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2004 - 2006

Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS 01

Bezrobotne osoby niepełnosprawne

W strukturze regionalnego bezrobocia niepełnosprawni mają niewielki udział, mimo to niedobór miejsc pracy dla tej kategorii bezrobotnych jest szczególnym problemem w aspekcie nie tylko ekonomicznym, ale przede wszystkim społecznym.

Bezrobotne osoby niepełnosprawne w liczbie 3 760 osób, stanowiły na koniec grudnia 2006 roku 3,0% ogółu bezrobotnych, zarejestrowanych w województwie. Udział tej kategorii bezrobotnych w bezrobociu niestety wzrasta – od 2004 roku jest o 0,8 punktu procentowego wyższy. Mimo trudnego rynku, w roku 2006 pracę podjęło 2 294 bezrobotnych niepełnosprawnych.

Bezrobotni w wieku powyżej 50 lat

W szczególnej sytuacji na rynku pracy pozostają również osoby powyżej 50 roku życia. W końcu roku, w rejestrze bezrobotnych było 22 288 takich osób, to jest 17,4% ogółu zarejestrowanych.

W porównaniu z grudniem ubiegłego roku, liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia spadła o 1,9%, chociaż aktualnie udział procentowy tej populacji w ogólnej liczbie bezrobotnych jest o 2,4 pkt. proc. wyższy.

W roku 2006, wśród grupy osób korzystających z różnych aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz podejmujących pracę, bezrobotni w wieku powyżej 50 lat stanowili 9,8% (10 153 osoby).

Bezrobotna młodzież do 25 roku życia

W województwie warmińsko-mazurskim, bezrobocie w przedziale pomiędzy 18 a 25 rokiem życia, wynosi 21,2% ogółu bezrobotnych. Na koniec grudnia 2006 roku, w rejestrach powiatowych urzędów pracy pozostawało 27 086 osób do 25 roku życia. Liczba zarejestrowanych w tej kategorii zmniejszyła się w stosunku do roku 2004 prawie o jedną trzecią, a w porównaniu z rokiem 2005 - o 20,1%. Odsetek młodzieży w całej populacji bezrobotnych był niższy w 2006 w stosunku do roku 2004 o 2,2 punktu procentowego, a w porównaniu z rokiem 2005 obniżył się o 1,3 punktu procentowego.

W roku 2006 zaktywizowano 35 238 osób do 25 roku życia, co stanowiło 34,1% ogółu zaktywizowanych bezrobotnych.

Znaczny odsetek młodzieży podejmującej pracę (88,8%, tj. 20 378 osób) zdobył pracę poza subsydiami z Funduszu Pracy, co oznacza wyższy niż w całej populacji popyt na pracę ludzi młodych i lepszą ich sytuację na rynku pracy.

Bezrobotni o niskim poziomie kwalifikacji

Utrzymuje się wysoki udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym¹¹ – 37,8% i zasadniczym zawodowym – 29,9%, chociaż udział tych grup w ogólnej populacji bezrobotnych spada (w roku 2004 stanowili odpowiednio: 38,3% i 32,4%, oraz w roku 2005: 38,0% i 31,5%)

Co trzeci bezrobotny nie posiada żadnych kwalifikacji zawodowych. W końcu 2006 roku w rejestrach urzędów pracy pozostawało 41 175 osób bez kwalifikacji (32,3%). Prawie 75% w tej grupie posiada wykształcenie gimnazjalne i niższe. Wśród bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych znajdują się również absolwenci liceów ogólnokształcących – 10 358 osób, tj. 25,2%.

Mimo coraz większych wymagań kwalifikacyjnych w stosunku do potencjalnych pracobiorców, wśród ogółu bezrobotnych podejmujących w roku 2006 pracę, osoby bez kwalifikacji zawodowych stanowiły 22,3% (17 551 osób). Jest to znacznie większa liczba niż przed rokiem, kiedy bezrobotni bez kwalifikacji podejmujący pracę stanowili 9,0% (7 138 osób).

Bezrobotni długotrwale

Widocznym efektem działań na rzecz osób długotrwale bezrobotnych jest sukcesywny spadek udziału tej kategorii w ogólnej liczbie zarejestrowanych.

W grudniu 2006 roku zarejestrowanych było 84 060 osób długotrwale bezrobotnych, które stanowiły 65,9% ogółu populacji bezrobotnych. W odniesieniu do okresu sprzed roku, kiedy to długotrwale bezrobotni stanowili 67,1%, a ich liczba przekroczyła 101 200 osób, widoczny jest spadek udziału o 1,2 punktu procentowego, a także spadek poziomu wyrażanego w liczbach bezwzględnych o 17,0%.

W roku 2006 długotrwale bezrobotni stanowili ponad połowę (51,4% - 53 077 osób), wszystkich uczestników aktywnych form i podejmujących pracę.

Tabela 10. Wybrane kategorie bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2004-2006

stan na 31.XII.

Kategorie bezrobotnych	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006	Zmiany do 2004 w %	Zmiany do 2005 w %	Udział w ogóle bezrobotnych w %		
						2004	2005	2006
Niepełnosprawni	3615	3987	3760	+ 4,0	- 5,7	2,2	2,6	3,0
Bezrobotni bez kwalifikacji*	-	36702	41175	-	+ 12,2	-	24,3	32,3
Młodzież do 25 roku życia	37930	33912	27086	- 28,6	- 20,1	23,4	22,5	21,2
Długotrwale bezrobotni*	-	101244	84060	-	- 17,0	-	67,1	65,9
Bezrobotni 50+*	-	22714	22288	-	- 1,9	-	15,1	17,5

Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS 01

* Zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99 z 2004 r. z późn. zm.), w roku 2004 nie prowadzono statystyki bezrobotnych w tych kategoriach.

2.5. Oferty pracy i aktywizacja bezrobotnych

Oferty pracy

Od początku 2006 roku, urzędy pracy pozyskały 52 237 ofert pracy, o 6 987, tj. 15,4%, więcej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego, a także o 28,7% (11 661) więcej niż w roku 2004, w tym:

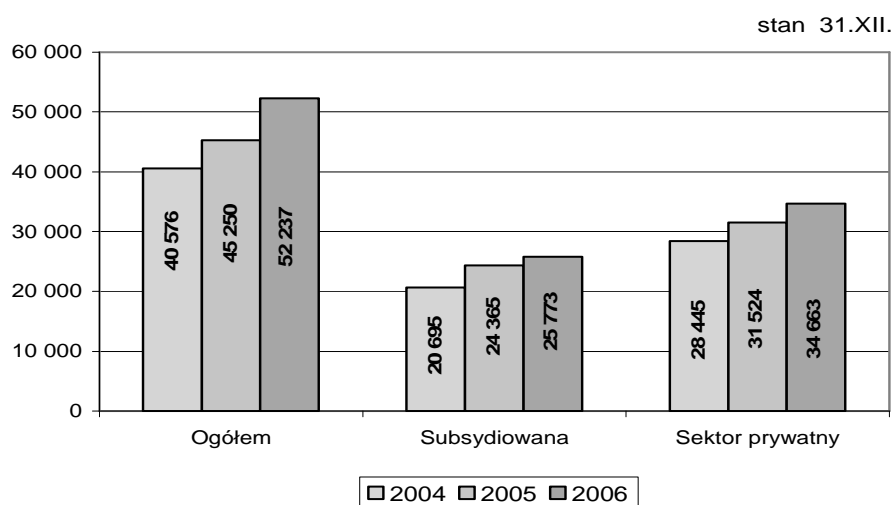
- 25 773 oferty pracy subsydiowanej z Funduszu Pracy, tj., o 5,8% (1 408 ofert) więcej niż od stycznia do grudnia 2005 roku oraz o 24,5% (5 078 ofert) więcej niż w roku 2004,
- 26 464 ofert pracy niesubsydiowanej, tj., o 26,7% (5 579 ofert) więcej niż w roku 2005 oraz o 33,1(6 583 oferty) więcej niż przed dwoma laty.

¹¹ w tym: z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym – zapis wynika z zasad reformy edukacji

Oferty pracy subsydiowanej stanowiły 49,3% ogółu zgłoszonych propozycji pracy. Większość ofert pracy, trafiających do powiatowych urzędów pracy, pochodzi z sektora prywatnego 34 663 (tj. 66,4%).

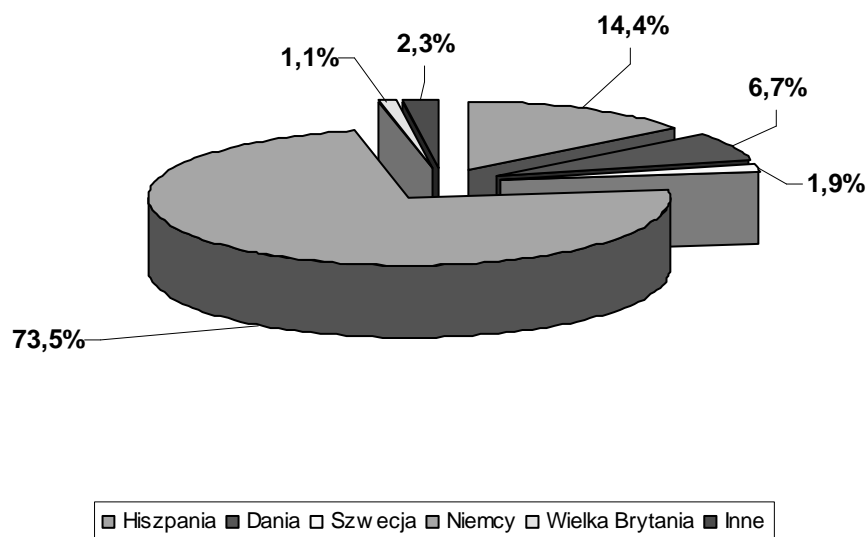
Wykres 16. Oferty pracy w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2004 – 2006

Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS 01

Bezrobotni korzystali również z ofert pracy za granicą. W 2006 roku, w ramach dwustronnych umów rządowych oraz sieci EURES możliwość zatrudnienia za pośrednictwem urzędów pracy poza granicami kraju otrzymało 10 052 osoby. Oferty dotyczyły przede wszystkim miejsc pracy w Niemczech, Hiszpanii, Danii, Szwecji oraz Wielkiej Brytanii (w sumie 97,7%). W większości przypadków (92,6%) oferty dotyczą pracy sezonowej.

Wykres 17. Kraj pochodzenia zagranicznych ofert pracy skierowanych do województwa warmińsko-mazurskiego w 2006 roku

Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS 01

2.6. Uczestnicy aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu

Rok 2006 w obszarze aktywizacji bezrobotnych pod wieloma względami wyróżnił się pozytywnie w stosunku do 2005 roku, a przede wszystkim:

- obserwujemy pozytywną tendencję ożywienia rynku pracy, co potwierdza analiza poziomu i natężenia bezrobocia,
- zwiększyły się w stosunku do ubiegłego roku nakłady finansowe na aktywizację bezrobotnych,
- zgłoszono więcej niż w roku poprzednim ofert pracy,
- więcej osób podjęło pracę,
- coraz więcej osób dzięki wsparciu Funduszem Pracy podejmuje działalność gospodarczą,
- w widoczny sposób na aktywizację bezrobotnych wpłynęła realizacja projektów w ramach programów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Analiza efektywności podstawowych programów rynku pracy w województwie warmińsko – mazurskim, sporządzona za rok 2005 wykazała, iż najbardziej efektywnymi instrumentami aktywizacji bezrobotnych są:

- dotacje dla bezrobotnych wspierające podjęcie działalności gospodarczej – efekt zatrudnieniowy – 100%,
- refundacja doposażenia lub wyposażenia nowo utworzonego przez pracodawcę miejsca pracy – 100%,
- prace interwencyjne – 47,3%,
- szkolenia 43,5%.

Efektywność zatrudnienia po zakończeniu pozostałych programów rynku pracy (przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, staże zawodowe) wynosi ponad 41%. Najniższą odnotowano po zakończeniu programu „roboty publiczne” – 24,1%.

Średnia efektywność zatrudnienia po zakończeniu programów aktywizacji w województwie wynosi 46,0%. Oznacza to, że prawie, co druga osoba, korzystająca z różnych instrumentów aktywizacji jest zatrudniona na dalszy okres.

2.7. Podjęcia pracy

Systematycznie wzrasta liczba osób wyrejestrowanych z ewidencji bezrobotnych z powodu podjęcia pracy. W roku 2006 z tej przyczyny z bezrobocia odplynęło 78 836 osób, to jest o 3 028 osób (4,0%) więcej niż przed rokiem oraz o 6 443 osoby, tj. o 8,9% więcej niż w roku 2004.

Tabela 11. Podjęcia pracy przez bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2004 – 2006

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	Zmiany do 2005	Zmiany do 2004	Zmiany do 2005 w %	Zmiany do 2004 w %
Ogółem podjęcia pracy	72 393	75 808	78 836	+3 028	+ 6443	+ 4,0	+ 8,9
Praca subsydiowana	13 463	13 175	11 953	- 1222	- 1510	-9,3	- 11,2
Praca niesubsydiowana	58 930	62 633	66 883	+ 4 250	+ 7 953	+ 6,8	+ 13,5

Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS 01

Ponad 9–cio procentowy spadek zatrudnienia subsydiowanego w stosunku do roku ubiegłego, spowodowany był przede wszystkim zmniejszeniem o ponad połowę liczby bezrobotnych kierowanych do robót publicznych. Jak wykazała analiza efektywności zatrudnienia, jest to najmniej efektywny instrument aktywizacji bezrobotnych (24,1% za rok 2005), dlatego też aktywizacja bezrobotnych odbywała się z wykorzystaniem bardziej efektywnych programów (dotacje, staże, refundacje wspierające powstawanie nowych miejsc pracy, prace interwencyjne i szkolenia). Wzrost o 6,8% podjęć pracy niesubsydiowanej może świadczyć o zwiększającej się mobilności zatrudnieniowej bezrobotnych, a także zwiększonym popycie na pracę.

Coraz powszechniejsze staje się zjawisko migracji zarobkowej poza granice kraju. Zjawisko, jak dotychczas, jest trudne do oszacowania w liczbach¹². Szacuje się jednak, iż z terenu województwa warmińsko-mazurskiego wyjechało około 45 – 55 tys. osób, przy czym niekoniecznie były to osoby zarejestrowane jako bezrobotne.

¹² Szacunki migracji zarobkowej w skali kraju wahają się między 1 a 1,5 mln osób

3. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu finansowane z Funduszu Pracy

Szkolenia – szkolenia podnoszące kwalifikacje lub mające na celu nabycie nowych kwalifikacji, w roku 2006 podjęło 7 727 osób, o 216 (2,7%) mniej w stosunku do analogicznego okresu sprzed roku oraz o 396 osób (5,4%) więcej niż w roku 2004. Znaczny udział w aktywizacji bezrobotnych poprzez szkolenia miały projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego. W roku 2006 na ten cel wydatkowano 8 686,8 tys. zł., co stanowiło 6,7% wydatków na aktywizację bezrobotnych.

Prace interwencyjne – organizowane były przede wszystkim u pracodawców działających w następujących sekcjach gospodarki: handel hurtowy i detaliczny, działalność produkcyjna, administracja publiczna i ochrona zdrowia, edukacja. Do prac interwencyjnych skierowano 5 662 osoby, o 107 (1,9%) mniej niż przed rokiem oraz o 627 osób, tj. o 10% mniej niż przed dwoma laty. Na tą formę aktywizacji wydano do końca analizowanego okresu 20 661,9 tys. zł. (16,0% wydatków na aktywizację).

Roboty publiczne – są instrumentem, po który najczęściej sięgają samorzady, kierując bezrobotnych na zorganizowane przez siebie miejsca pracy. W roku 2006 do robót publicznych skierowano 2 479 osób, o 1619 (39,5%) mniej niż przed rokiem oraz o 49,1% (2 395 osób) mniej w stosunku do roku 2004. W roku 2006 na częściową refundację kosztów związanych z organizacją robót publicznych wydano 10 288,4 zł. (8,0% wydatków na aktywne formy).

Środki na podjęcie działalności gospodarczej przez bezrobotnego. W województwie warmińsko – mazurskim widoczne jest ożywienie w samozatrudnieniu: w okresie styczeń – grudzień 2006 r. przyznano 1 981 dotacji na wsparcie podjęcia przez bezrobotnych działalności gospodarczej, na ogólną kwotę 21 581,1 tys. zł. Przeciętna wysokość dotacji dla 1 bezrobotnego wynosi 10 894 zł. W analogicznym okresie ubiegłego roku wsparcie otrzymało 1 589 osób, a przed dwoma laty – 406.

Refundacja kosztów wyposażenia lub wyposażenia przez pracodawcę miejsca pracy, na którym zatrudniono bezrobotnego – poprzez tę formę pomocy, dotacje otrzymało 725 pracodawców na organizację 1 111 nowych lub wyposażenie istniejących miejsc pracy, na których zatrudniono 1 459 bezrobotnych. Przed rokiem dotacje otrzymało 482 pracodawców na zorganizowanie 903 miejsc pracy, dzięki czemu pracę otrzymało 1 011 osób. W roku 2004 z tej formy pomocy skorzystało 155 pracodawców, którzy utworzyli 287 miejsc pracy. W 2006 roku, na ten cel wydano 13 566,7 tys. zł.

Staża zawodowe – z tej formy skorzystało w roku bieżącym 8 960 młodych osób, o 263 (2,9%) mniej niż w analogicznym okresie roku 2005. Wydatki na tę formę aktywizacji do końca 2006 wyniosły 39 034,0 tys. zł. (30,3% wydatkowanych na aktywizację środków).

Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy – z tego instrumentu skorzystało w roku 2006 – 2747 osób, o 861 mniej (23,9%) niż w roku 2005. Spadek w stosunku do roku ubiegłego liczby korzystających z tego instrumentu, związany jest z wyłączeniem młodzieży do 25 roku życia, jako grupy do której tej instrument był kierowany.

Ta forma stosowana jest przede wszystkim w aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych. Prawie 75% beneficjentów programu posiada status osoby długotrwale bezrobotnej. W roku 2006 wydatkowano na ten instrument 10 159,1 tys. zł. (7,9% wydatków).

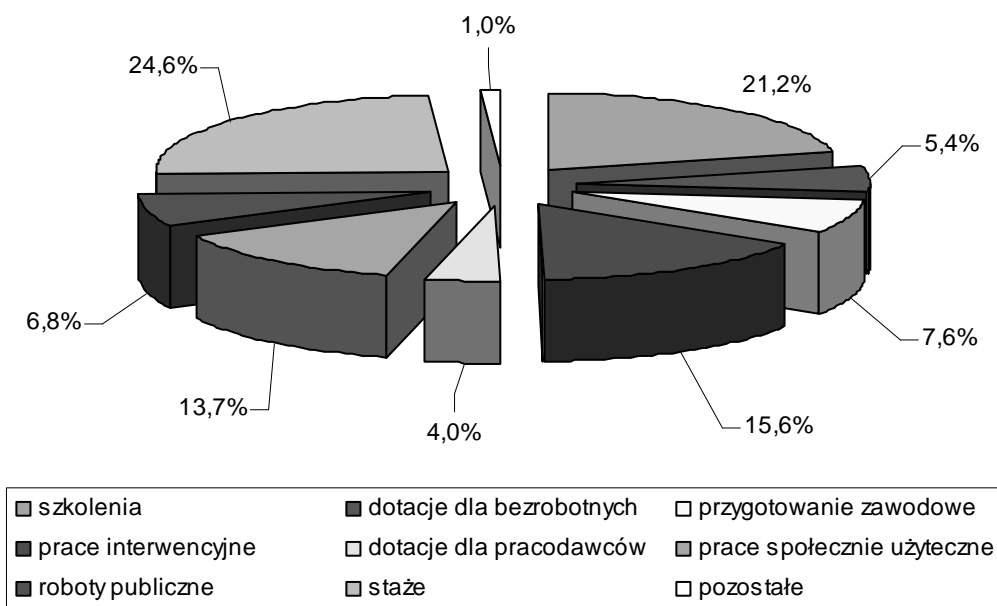
Prace społecznie użyteczne – od początku 2006 roku do prac społecznie użytecznych skierowano 4 990 bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Wykonywanie prac społecznie użytecznych odbywa się na podstawie porozumienia zawartego między starostą, a gminą na rzecz której prace społecznie użyteczne są realizowane. Bezrobotnemu przysługuje świadczenie w wysokości nie niższej niż 6 zł., za godzinę wykonywania pracy. Organizator prac otrzymuje refundację ze środków Funduszu Pracy do 60% minimalnej kwoty świadczenia przysługującego bezrobotnemu.

Ogółem, w 2006 roku z podstawowych, wyżej wymienionych form aktywizacji bezrobotnych skorzystało 36 377 osób, o 7,7% więcej niż przed rokiem.

Poza formami finansowanymi z Funduszu Pracy, wymienionymi wyżej, w stosunku do bezrobotnych zastosowanie miały także inne programy aktywizacji takie jak:

- finansowanie kosztów przejazdu do pracodawcy,
- finansowanie kosztów zakwaterowania w miejscu pracy,
- dodatki aktywizacyjne,
- formy beznakładowe: poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, usługa EURES.

Wykres 18. Struktura uczestników aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w województwie warmińsko – mazurskim w roku 2006

Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS 01

4. Wykorzystanie środków Funduszu Pracy

4.1. Środki Funduszu Pracy w dyspozycji powiatowych urzędów pracy

Na podstawie § 6 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 września 2004 roku w sprawie algorytmu ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie zadań w województwie (Dz. U. z 2004 r. Nr 224, poz. 2273 oraz z 2005 r. Nr 265 poz.2213), zostały ustalone kwoty środków (limitów) Funduszu Pracy, jakie mogą być wydatkowane w województwie na realizację następujących zadań:

- 1) Programy na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej (§ 2 ust.1 pkt.1 rozporządzenia) w kwocie 105 094,1 tys._zł.
- 2) Na inne fakultatywne zadania realizowane przez samorządy powiatowe(§2 ust.1 pkt.2 rozporządzenia) - 9 098,0 tys. zł.

Z przyznanej decyzją Ministra Pracy i Polityki Społecznej ogólnej kwoty 105 094,1 tys. zł., zgodnie z uchwałą Sejmiku Województwa Warmińsko – Mazurskiego Nr XL/547/06 z dnia 24 stycznia 2006 roku, w sprawie określenia kryteriów podziału środków Funduszu Pracy :

- 70% tj. kwotę 73 565,9 tys. zł. przekazano samorządom powiatowym na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej,
- 30% tj. kwotę 31 528,1 tys. zł., pozostawiono w dyspozycji samorządu województwa na finansowanie programów regionalnych, w tym:
  - kwotę 30 228,2 tys. zł. na programy współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego,
  - kwotę 1300,0 tys. zł. na pozostałe wojewódzkie programy aktywizujące i zatrudnieniowe.

Poza wymienionymi kwotami, samorządy powiatowe miały możliwość wystąpienia do Ministra Pracy i Polityki Społecznej o dodatkowe środki finansowe pochodzące z rezerwy Funduszu Pracy na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej. W roku 2006, pozyskano w ten sposób kwotę 22 937,5 tys. zł.

Poza Funduszem Pracy samorządy powiatowe pozyskały również środki z innych źródeł - w sumie 8 225,9 tys. zł.

Razem w roku 2006, w dyspozycji urzędów pracy na aktywizację bezrobotnych było 136 248,3 tys. zł. W porównaniu do 2005 roku było to o 6,5% (8 343,1 tys. zł.) więcej.

Tabela 12. Środki Funduszu Pracy na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia i łagodzenia skutków bezrobocia w 2006 roku (w tys. zł.)

Powiat	Algorytm	Rezerwa Zarządu Województwa		Razem (3+4)	Środki z rezerwy Ministra	Stan na 31.XII.2006		
		EFS	Programy regionalne i lokalne			Razem środki FP (2+5+6)	Środki pozyskane przez pup z innych źródeł	Razem środki w dyspozycji pup (7+8)
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Bartoszyce	4 291,8	1 728,0	34,0	1 762,0	1 197,0	7 250,8	1 911,9	9 162,7
Braniewo	3 145,2	1 146,7	43,0	1 189,7	550,0	4 884,9	0,0	4 884,9
Działdowo	3 495,3	1 386,5	17,0	1 403,5	974,3	5 873,1	0,0	5 873,1
Elbląg	8 351,7	3 416,2	0,0	3 416,2	2 767,2	14 535,1	1 009,9	15 545,0
Ełk	4 192,8	1 695,5	14,0	1 709,5	1 116,1	7 018,4	2 653,1	9 671,5
Giżycko	3 382,0	1 003,1	38,0	1 041,1	917,1	5 340,2	256,5	5 596,7
Gołdap	2 242,7	768,3	5,0	773,3	994,5	4 010,5	0,0	4 010,5
Iława	4 345,3	1 892,5	0,0	1 892,5	1 000,9	7 238,7	754,7	7 993,4
Kętrzyn	3 719,5	1 559,0	15,0	1 574,0	1 244,8	6 538,3	0,0	6 538,3
Lidzbark	2 915,6	1 056,9	25,0	1 081,9	809,9	4 807,4	0,0	4 807,4
Mragowo	3 044,4	1 254,1	7,0	1 261,1	481,2	4 786,7	0,0	4 786,7
Nidzica	2 018,7	1 042,4	11,0	1 053,4	543,9	3 616,0	0,0	3 616,0
Nowe Miasto	2 441,8	1 109,2	0,0	1 109,2	1 167,9	4 718,9	0,0	4 718,9
Olecko	2 145,8	739,5	0,0	739,5	865,1	3 750,4	944,7	4 695,1
Olsztyn m.	3 725,1	2 032,6	700,0	2 732,6	558,8	7 016,5	0,0	7 016,5
Olsztyn pow.	4 852,3	2 295,1	235,0	2 530,1	1 077,8	8 460,2	0,0	8 460,2
Ostróda	5 869,0	2 250,5	36,0	2 286,5	2 183,5	10 339,0	695,1	11 034,1
Pisz	3 799,1	1 587,3	40,0	1 627,3	3 454,6	8 881,0	0,0	8 881,0
Szczytno	3 675,5	1 644,5	74,0	1 718,5	582,9	5 976,9	0,0	5 976,9
Węgorzewo	1 912,3	611,1	6,0	617,1	450,0	2 979,4	0,0	2 979,4
Razem	73 565,9	30 219,0	1300,0	31 519,0	22 937,5	128 022,4	8 225,9	136 248,3

Źródło: Na podstawie decyzji finansowych Ministra Pracy i Polityki Społecznej – obliczenia własne.

4.2. Struktura wydatków z Funduszu Pracy w 2006 roku.

Struktura wydatków z Funduszu Pracy w poszczególnych powiatach jest opiniowana i zatwierdzana przez Powiatowe Rady Zatrudnienia.

W analizowanym okresie wydatki z Funduszu Pracy w województwie warmińsko – mazurskim wyniosły 346 034,4 tys. zł. i w odniesieniu do analogicznego okresu roku ubiegłego, kwota ta jest niższa o 9 563,5 tys. zł. (2,7%)

Najwyższe kwoty z Funduszu Pracy zostały przeznaczone na wypłaty zasiłków dla bezrobotnych – 198 154,9 tys. zł., to jest 57,3% ogółu poniesionych wydatków oraz programy na rzecz promocji zatrudnienia – 128 915,6 tys. zł., to jest 37,3%.

Tabela 13. Wydatki z Funduszu Pracy w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2005 - 2006 (w tys. zł.)

Wyszczególnienie	Stan na 31. XII.			
	2005	2006	Wzrost/spadek do 2005	Wzrost/spadek do 2005 w %
Wydatki ogółem w tys .zł.	355 597,9	346 034,4	- 9 563,5	- 2,7
w tym:				
Zasiłki dla bezrobotnych	218 646,4	198 154,9	- 20 491,5	- 9,4
Aktywne formy	121 807,2	128 915,6	+ 7 108,4	+ 5,8
w tym:				
- szkolenia	9 482,6	8 686,8	- 795,8	- 8,4
- roboty publiczne	17 936,2	10 288,4	- 7 647,8	- 42,6
- prace interwencyjne	16 791,1	20 661,9	+ 3 870,8	+ 23,1
- prace społ. użyteczne	X	1 735,6	X	
- zatrudnienie wspierane	32,0	19,9	+ 12,1	+ 37,8
- stypendia stażowe	35 774,9	39 034,0	+ 3 259,1	+ 9,1
- stypendia - przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	10 654,0	10 159,1	- 494,9	- 4,7
- dotacje na działalność gospodarczą	18 613,3	21 581,1	+ 2 967,8	+ 15,9
- dotacje dla pracodawców	7 146,0	13 566,7	+ 6 420,7	+ 89,9
- pozostałe wydatki, na aktywne formy, w tym koszty przejazdu, zakwaterowania	5 409,1	3 182,1	- 2 227,0	- 41,2
Inne wydatki z Funduszu Pracy	15 144,3	18 963,9	+ 3 819,6	+ 25,2

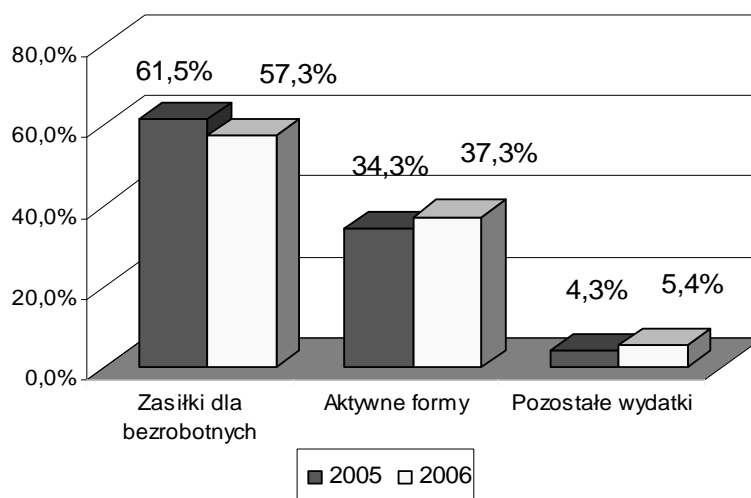
Źródło: Na podstawie sprawozdania MP i PS – 02 o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy w latach 2005 – 2006, obliczenia własne.

W porównaniu z rokiem 2005, wzrosły wydatki na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu o 7 108,4 tys. zł. tj., o 5,8%. Mniej natomiast wydano na zasiłki dla bezrobotnych – o 20 491,5 tys. zł. tj., o 9,4%, co należy wiązać z ogólnym spadkiem liczby bezrobotnych, w tym uprawnionych do pobierania zasiłku.

Najbardziej wzrosły wydatki na dotacje dla pracodawców, (prawie o 90%), prace interwencyjne (o 23,1%) oraz dotacje dla bezrobotnych, wspierające podjęcie działalności gospodarczej (15,9%).

Znacząco, bo prawie o 43% spadły wydatki na roboty publiczne, które okazały się najmniej efektywnym zatrudnieniowo instrumentem aktywizacji, dlatego zmniejszono udział bezrobotnych w tym programie.

Wykres 19. Struktura wydatków z Funduszu Pracy w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2005 - 2006

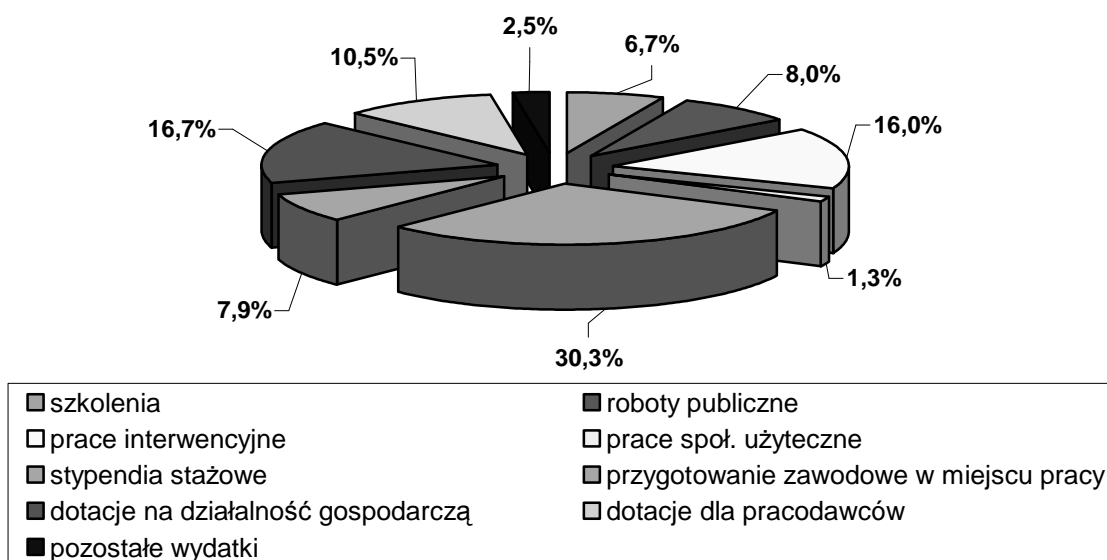

Źródło: Na podstawie sprawozdania MPiPS – 02 o przychodach i wydatkach z Funduszu Pracy

Podobnie jak w roku 2005, największy udział w strukturze wydatków na finansowanie aktywnych programów rynku pracy miały: stypendia za okres stażu (ponad jedna trzecia wydatków na aktywne formy), dotacje na wsparcie podejmowanej przez bezrobotnych działalności gospodarczej (16,7%) oraz prace interwencyjne (16,0%).

Najmniej wydano na częściową refundację kosztów związanych z organizacją prac społecznie użytecznych (1,3% wydatków na aktywne formy).

Wykres 20. Struktura wydatków na aktywne formy z Funduszu Pracy w województwie warmińsko – mazurskim roku 2006

Źródło: Na podstawie sprawozdania MPiPS – 02 o przychodach i wydatkach z Funduszu Pracy

5. Działania w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS)

W okresie programowania 2004 – 2006 Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie (WUP) występował w roli Instytucji Wdrażającej w pięciu niżej wymienionych Działaniach wpisanych w dwa Programy Operacyjne:

I. Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL):

- Działanie 1.2 *Perspektywy dla młodzieży,*
- Działanie 1.3 *Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia.*

II. Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR):

- Działanie 2.1 *Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie,*
- Działanie 2.3 *Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa,*
- Działanie 2.4 *Reorientacja zawodowa osób dotkniętych procesami restrukturyzacyjnymi .*

5.1. Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL)

Od początku realizacji Działań 1.2 i 1.3 SPO RZL do końca 2006 roku, w województwie warmińsko-mazurskim zostało wybranych 130 wniosków o dofinansowanie projektów, z czego zakontraktowano 90 projektów:

- 2 projekty własne Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie,
- 83 projekty Powiatowych Urzędów Pracy,
- 5 projektów innych podmiotów,
- 40 projektów będzie zakontraktowanych na początku 2007r.

Łączna wysokość środków zaangażowanych w realizację projektów współfinansowanych przez EFS wynosi ponad 96 mln złotych, z czego w Działaniu 1.2 – 49,1 mln zł. oraz w Działaniu 1.3 - 47,1 mln zł. Kolejne 34 mln zł., będą przeznaczone na finansowanie ostatnich 40 projektów, wybranych w drugim konkursie ogłoszonym jeszcze w roku 2006 lecz umowy na ich realizację zostaną podpisane w roku 2007.

Liczba beneficjentów ostatecznych objętych wsparciem w ramach Działań 1.2 i 1.3 SPO RZL w latach 2004-2006 w województwie warmińsko-mazurskim wynosi 23 741 osób bezrobotnych (12 542 osób w Działaniu 1.2 oraz 11 199 w Działaniu 1.3). Tylko w 2006 roku, udział w projektach realizowanych przez powiatowe urzędy pracy, współfinansowanych przez EFS rozpoczęło w sumie 8 749 osób, z czego 5 217 osób Działaniu 1.2 oraz 3 532 osoby w Działaniu 1.3.

W przypadku Działania 1.2 najczęściej stosowanymi formami wsparcia były staże i szkolenia zawodowe. Młodzi bezrobotni (w wieku do 25 roku życia) najczęściej wybierają szkolenia, w których łączy się nabywanie umiejętności zawodowych z nauką języka obcego (np. szkolenia barman - kelner, obsługa ruchu turystycznego, pracownik biurowo - administracyjny). Oprócz tego chętnie wybierają kursy na prawo jazdy, szkolenia z zakresu księgowości, obsługi komputera, a także szkolenia z zasad podejmowania własnej działalności gospodarczej. Ten ostatni rodzaj szkolenia jest często połączony z ubieganiem się przez bezrobotnych o jednorazowe środki na podjęcie własnej działalności gospodarczej. W 2006 roku, z propozycji szkoleniowych realizowanych w ramach tego Działania skorzystało 1 083 osób, staż odbyło 4 933 osób oraz udzielono 208 dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

W Działaniu 1.3, formą wsparcia, z której najczęściej korzystają bezrobotni jest subsydiowane zatrudnienie zarówno w jednostkach samorządu terytorialnego, jak i u prywatnych przedsiębiorców, a także szkolenia mające na celu uzupełnienie, zmianę lub nabycie nowych kwalifikacji zawodowych.

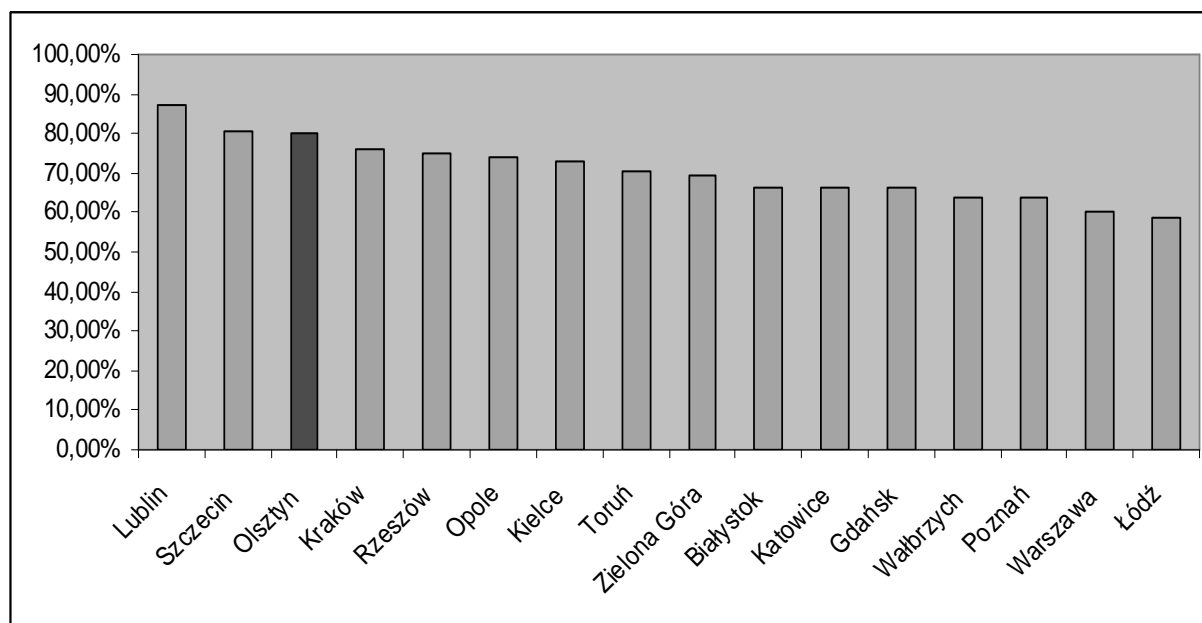
Wśród szkoleń dla bezrobotnych powyżej 25 roku życia, najczęściej występują szkolenia w zakresie obsługi wózków jezdniowych i widłowych, maszyn ciężkich, spawania, stolarstwa, technologii budowlanej, a także obsługi komputera, fakturowania oraz księgowości.

W przypadku Działania 1.3, bezrobotni zainteresowani są również szkoleniami z zakresu prowadzenia własnej firmy, powiązanymi z możliwością otrzymania jednorazowych środków na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. W 2006 roku, z propozycji szkoleniowych realizowanych w ramach tego Działania skorzystało 2 071 osób, z oferty subsydiowanego zatrudnienia 825 osób, na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej udzielono 815 dotacji.

Podsumowując, jeśli chodzi o wydatkowanie środków finansowych przeznaczonych na realizację Działań 1.2 i 1.3 nie obserwuje się żadnych zagrożeń, a Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie znajduje się w czołówce kraju pod względem poziomu rozliczenia i refundacji środków przeznaczonych na te Działania.

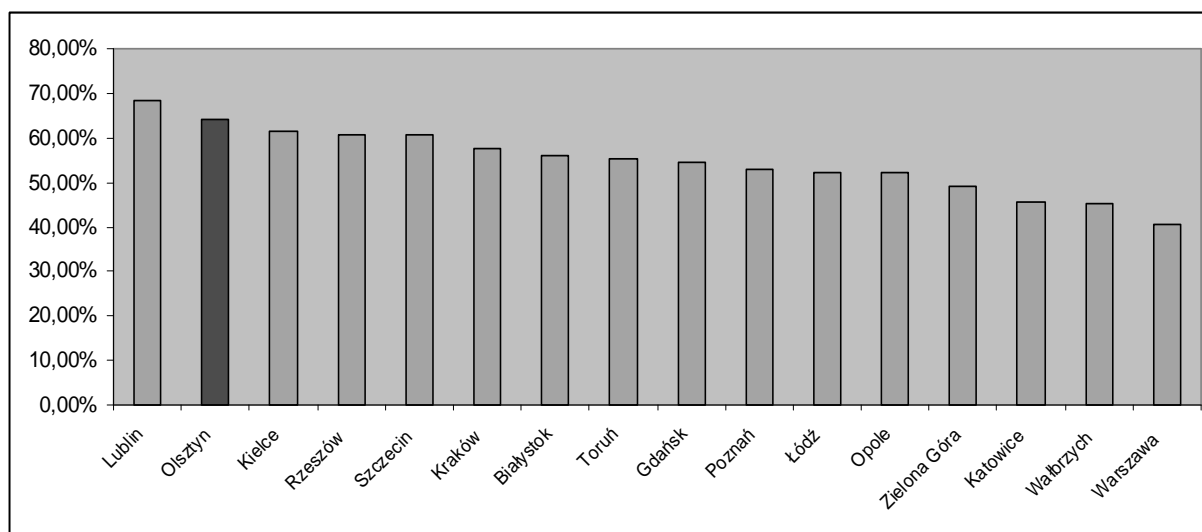

**Wykres 21. Wydatki EFS w stosunku do alokacji 2004-2006
w ramach Działania 1.2 SPO RZL**

Źródło: Dane Ministerstwa Rozwoju Regionalnego za grudzień 2006r.

**Wykres 22. Wydatki EFS w stosunku do alokacji 2004-2006
w ramach Działania 1.3 SPO RZL**

Źródło: Dane Ministerstwa Rozwoju Regionalnego za grudzień 200 r.

5.2. Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR)

W 2006 roku, Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie zakończył nabór projektów w ramach Działań 2.1, 2.3 i 2.4 ZPORR. Tym samym dobiegł końca pierwszy, główny etap wdrażania pomocy unijnej, który rozpoczęto z chwilą przystąpienia Polski do struktur europejskich.

Na rozwój zasobów ludzkich na Warmii i Mazurach w ramach trzech Działań ZPORR, wykorzystano ok. 58 mln. zł. Część zakontraktowanych projektów, realizowana będzie do połowy 2008 r. W ramach tego programu WUP podpisał w sumie 74 umowy o dofinansowanie projektów. Liczba osób objętych działaniami w ramach tych projektów wynosi ponad 10 tys.

W Działaniu 2.1 do realizacji przyjęto 41 wniosków na łączną kwotę ponad 29 mln. zł. Projekty skierowane były do ponad 7,5 tys. Beneficjentów Ostatecznych.

Tematyka projektów w większości dotyczy szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe pracujących osób dorosłych, w tym z zakresu wykorzystania nowoczesnych technologii informatycznych - doskonalenie obsługi komputera na różnym poziomie zaawansowania, w tym możliwość uzyskania Europejskiego Certyfikatu Umiejętności Komputerowych, szkoleń językowych, kursów gastronomicznych dla rolników i domowników z nauką języka wraz z usługami doradczymi w zakresie podejmowania dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa, szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe lekarzy i techników weterynaryjnych, szkolenia dotyczące podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników branży spawalniczej, w tym możliwość uzyskania dyplomu Europejskiego Mistrza Spawalnika, szkolenia dotyczące podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników administracji rządowej i samorządowej przygotowujące do egzaminu na pracownika korpusu służby cywilnej, szkolenia dla pielęgniarek i położnych z zakresu zarządzania służbą zdrowia, szkolenia dla pracowników ochrony, praktyki zawodowe dla studentów.

W ramach tego Działania, został zrealizowany również projekt dotyczący badań i analiz regionalnego rynku pracy. Projekt skierowany był do instytucji monitorujących rynek pracy, tj.: przedsiębiorców, lokalnych samorządów, związków zawodowych pracodawców i szkół.

W Działaniu 2.3 ZPORR do realizacji przyjęto 26 projektów na kwotę ponad 17 mln. zł. Projekty skierowane są do grupy ponad 2 tys. rolników i domowników. Celem projektów jest nabycie nowych kwalifikacji zawodowych związanych z nowym zawodem m.in.: spawacza, stolarza meblowego, kierowcy wózków jezdniowych, kierowcy kat C, szwaczki - szycie wykończeniowe, kosmetyczki – pielęgnacja dłoni, pilarz-drwał, kasjer kas fiskalnych, kucharz z językiem angielskim, brukarz.

W Działaniu 2.4 ZPORR do realizacji przyjęto 7 projektów na łączną kwotę ponad 11 mln. zł. Projekty skierowane są do grupy ponad 600 osób zagrożonych utratą pracy wskutek procesów restrukturyzacyjnych. Tematyka przyjętych do realizacji projektów obejmuje: szkolenia informatyczne dla pracowników sektora oświaty, podwyższanie kwalifikacji pielęgniarek i pielęgniarzy w zakresie pielęgniarstwa anestezyjologicznego i intensywnej opieki, barman – kelner z jęz. niemieckim, glazurnik – posadzkarz, opiekun dzieci i osób starszych z jęz. angielskim, recepcjonistka z jęz. angielskim, sprzedawca – magazynier.

Pod względem stopnia wdrażania Działań ZPORR, Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie znajduje się w czołówce krajowej. Jako jeden z pierwszych zakończył proces wyboru i kontraktowania. Znalazło to odzwierciedlenie w poziomie środków wypłaconych, rozliczonych i zrefundowanych w porównaniu do średniej w kraju.

Porównanie poziomu refundacji Działań 2.1, 2.3 i 2.4 ZPORR w województwie oraz w kraju, jednoznacznie wskazuje, iż Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie w sposób właściwy realizuje politykę wdrażania powierzonych mu Działań 2 Priorytetu ZPORR.

Tabela 14. Wartość dokonanych refundacji jako % alokacji w latach 2004 - 2006

Stan na 31.XII.2006

Działanie ZPORR	Polska	Województwo warmińsko - mazurskie
2.1	18,44	39,15
2.3	9,60	11,64
2.4	8,42	23,73

Źródło: Dane Ministerstwa Rozwoju Regionalnego i WUP Olsztyn

Pomimo różnorodnych problemów, które pojawiły się w trakcie wdrażania SPO RZL i ZPORR, pierwszy okres programowania przypadający na lata 2004-2006 należy uznać za udany. Wśród najważniejszych osiągnięć można wymienić to, że środki przeznaczone na Działania 1.2 i 1.3 SPO RZL oraz 2.1, 2.3 i 2.4 ZPORR zakontraktowano w 100%, a Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie zyskał duże doświadczenie w skutecznej absorpcji środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Społecznego, co powinno zaowocować w przyszłym okresie programowania.

6. Wojewódzkie projekty i programy promujące zatrudnienie i aktywizujące bezrobotnych

6.1. Program „Nadzieja” - Aktywizacja zawodowa osób długotrwale bezrobotnych ze środowisk byłych ppgr-ów.

Projekt zakłada udzielenie 310 osobom pozostającym w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, wielostronnego wsparcia, które doprowadzi do podniesienia ich statusu zawodowego i społecznego, poprzez szkolenia, kształcenie oraz pracę.

Działaniami objęte są osoby długotrwale bezrobotne (ponad 24 miesiące nieprzerwanie od ostatniej rejestracji) z terenów wiejskich (byłych ppgr-ów). Projekt jest realizowany w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Działania 1.5 SPO RZL, schemat A.

W ramach projektu przewidziano: szkolenia aktywizujące, mające na celu wsparcie psychologiczne, kształcenie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach, poruszania się na rynku pracy, szkolenia zawodowe pod potrzeby pracodawców, staże lub przygotowanie zawodowe w miejscu pracy.

Okres realizacji: sierpień 2005 r. - grudzień 2007 r. Koszt ogólny realizacji projektu wyniesie: 3,9 mln zł. z czego:

- środki Funduszu Pracy z rezerwy wojewódzkiej wynoszą – 808,0 tys. zł,
- środki Europejskiego Funduszu Społecznego – 3,1mln. zł.

Stan realizacji na dzień 31 grudzień 2006:

- przeprowadzono 4 przetargi nieograniczone na szkolenia zawodowe wraz z usługami towarzyszącymi (zakwaterowanie i wyżywienie) - do oceny złożono 39 ofert ,
- podpisano umowę na 23 szkolenia zawodowe bezrobotnych w zawodach budowlanych, gastronomicznych i hotelarskich, usługowych: pracownik przetwórstwa mięsnego, monter sprzętu RTV, fryzjer z elementami kosmetyki, opiekunka osób niepełnosprawnych oraz opiekunka dzieci i osób starszych z j. niemieckim, sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej i komputera, a także przygotowujące spawaczy, stolarzy oraz pracowników ochrony.
- ogółem objęto wsparciem 193 osoby, tj. 62,3% zaplanowanej liczby osób (310), w tym: 78 osób to bezrobotna młodzież do 25 roku życia, co stanowi 65,0% w stosunku do wielkości zaplanowanej (120 osób),

Efekty zatrudnieniowe

Dotychczas odbyły się dwie edycje projektu, w trakcie których wsparciem objęto 193 osoby (szkolenia zawodowe, staż, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy), z których:

- 89 ukończyło już całą usługę, tj. szkolenie teoretyczno – praktyczne, staż lub przygotowanie zawodowe w miejscu pracy,
- 56 osób podjęło pracę.

Stan zaawansowania wydatków – 1 992,3 tys. zł. Kwota zakontraktowanych usług – 1 156,3 tys. zł.

6.2 „Zagraniczne staże zawodowe dla absolwentów szkół zawodowych” – program Leonardo da Vinci

Celem programu jest umożliwienie młodym osobom z terenu województwa warmińsko – mazurskiego zdobycia nowych umiejętności oraz ich aktywizacja zawodowa.

Projekt zakładał realizację czteromiesięcznego stażu w Niemczech dla bezrobotnych absolwentów szkół zawodowych o profilach: gastronomicznym, mechanika pojazdowa, obróbka drewna, zawody biurowe. Staż zagraniczny był poprzedzony kilkutygodniowym szkoleniem kulturowo – językowym, podczas którego uczestnicy zapoznali się z kulturą i zwyczajami panującymi w Niemczech oraz poszerzyli znajomość języka niemieckiego o specjalistyczne słownictwo związane z branżą, w której odbywali praktyki.

Uczestnikami projektu jest grupa 144 osób bezrobotnych z województwa warmińsko – mazurskiego, absolwenci różnego typu szkół zawodowych, w przedziale wiekowym 18 - 24 lata.

Projekt był realizowany w ramach Programu Unii Europejskiej w zakresie kształcenia zawodowego Leonardo da Vinci - wymiany i staże, w okresie maj 2005 – listopad 2006 roku.

Koszty realizacji projektu:

- Unii Europejskiej w kwocie 397,5 tys. EURO,
- Funduszu Pracy (rezerwa wojewódzka) – 270,0 tys. zł.

Podsumowanie realizacji:

Podczas trwania projektu na staż do Niemiec wyjechało **71 osób** w tym:

- 27 mechaników samochodowych,
- 34 osoby w zawodach gastronomicznych,
- osób w zawodach biurowych.

Stáže odbywały się na Rugii (zawody gastronomiczne i biurowe) oraz na terenie Bawarii (zwody mechaniczne). 69 uczestników projektu, otrzymało dokument „EUROPASS” (uznawane w Unii Europejskiej potwierdzenie zdobytych kwalifikacji).

Do końca 2006 roku, w ramach projektu **wydatkowano 141 273,75 EURO**.

6.3 Regionalny program „Przedsiębiorczość”

Celem programu była promocja rozwoju przedsiębiorczości w powiatach: elbląskim, gołdapskim, kętrzyńskim, nidzickim, ostródzkim i piskim.

Program zakładał udzielenie wsparcia 267 osobom poprzez przyznanie jednorazowo środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz zrefundowanie pracodawcom kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego.

Projekt finansowany był ze środków Funduszu Pracy, będących w dyspozycji Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Koszt realizacji programu wynosił 2 920,0 tys. zł. w tym:

- na dotacje wspierające rozpoczęcie działalności gospodarczej przeznaczono – 2 670,0 tys. zł.
- na refundacje pracodawcom kosztów wyposażenia (doposażenia) stanowiska pracy – 2 500,0 tys. zł.

Okres realizacji: maj 2006 r.- grudzień 2006 r.

Stan realizacji programu na koniec 2006 r.:

- udzielono 212 dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- ponadto udzielono 53 dotacje na wyposażenie i doposażenie stanowisk pracy,
- wydatkowano do dnia 31.12.2006r., 2 898,4 tys. zł. tj.99,26% przyznanej kwoty z rezerwy Ministra w tym:
  - dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej – 2 317,0 tys. zł
  - refundacja pracodawcom kosztów wyposażenia / doposażenia stanowisk pracy – 581,3 tys. zł.

7. Inne działania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie

7.1. Strategia Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2020 roku

Wojewódzki Urząd Pracy intensywnie uczestniczył w procesie budowania Strategii, zapewniając zarówno wsparcie organizacyjne jak i merytoryczne. Dokument, który został przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Nr 46/627/06 z dnia 27 czerwca 2006 roku, precyzuje cele i priorytetowe kierunki działania, jakie będą podjęte w obszarze regionalnej polityki rynku pracy.

Zarząd Województwa Warmińsko – Mazurskiego powołał Komitet Sterujący do wyznaczenia głównych obszarów problemowych Strategii oraz Zespół Zadaniowy, odpowiedzialny za przygotowanie projektu Strategii. W skład Komitetu Sterującego oraz Zespołu Zadaniowego weszli i aktywnie działali przedstawiciele samorządu województwa, samorządowych jednostek wojewódzkich i powiatowych, przedstawiciele regionalnych struktur organizacji związkowych i organizacji pracodawców, przedstawiciele wojewody oraz reprezentanci świata nauki.

Do zadań Zespołu Zadaniowego, w pracach którego uczestniczył zespół pracowników WUP, należało zebranie dostępnych danych, materiałów i przedmiotowych dokumentacji niezbędnych do opracowania Strategii oraz opracowanie prognoz dotyczących wojewódzkiego rynku pracy.

Realizacja wiodącego celu Strategii **Rozwój zasobów ludzkich niezbędnym warunkiem rozwoju społeczno-gospodarczego województwa** pozwoli na osiągnięcie do końca okresu następujących efektów w sferze rynku pracy i zasobów ludzkich:

- uzyskanie znaczącej poprawy jakości zasobów ludzkich,
- zmniejszenie dystansu do krajowego poziomu zatrudnienia i bezrobocia,
- ograniczenie bezrobocia do 51 – 54 tys. osób oraz wskaźnika stopy bezrobocia do 10 – 12%,
- wzrost zatrudnienia i osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia w wysokości 54 – 56%.

Zakłada się w zamierzeniach strategicznych, wysoką dynamikę spadku stopy bezrobocia, o ponad 1,2 pkt procentowego rocznie oraz średnioroczny spadek poziomu bezrobocia o 6%.

Równie wysoka jest dynamika wzrostu wskaźnika zatrudnienia, średniorocznie o 0,8 pkt procentowego. Zakładana dynamika spadku wskaźników bezrobocia i wzrostu zatrudnienia jest wyższa niż krajowa, średnio o 1 pkt. procentowy rocznie.

Zatem, osiągnięcie wyznaczonych efektów wymagać będzie zdecydowanej polityki regionalnej zmierzającej do rozwoju gospodarczego ukierunkowanego na wzrost liczby miejsc pracy oraz rozwój zasobów ludzkich.

Ze względu na odległy horyzont czasowy – do 2020 roku oraz związane z tym obszary niepewności, konieczne było zachowanie pewnego stopnia ogólności przy wskazywaniu konkretnych działań. Założono zatem uszczegółowienie zadań na poziomie krótkookresowych programów operacyjnych. Aktualnie funkcje programu operacyjnego, pełnią roczne Regionalne Plany Działania na Rzecz Zatrudnienia.

7.2. Program Interreg III A

W ramach Programu Sąsiedztwa Litwa – Polska – Obwód Kaliningradzki Federacji Rosyjskiej, realizowany jest Projekt „Wymiana doświadczeń w zakresie rynku pracy pomiędzy Polską, a Obwodem Kaliningradzkim”. Jest to narodowy projekt Interreg, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Celem Projektu jest wymiana doświadczeń z zakresu rynku pracy oraz wdrażanie nowych idei i pomysłów skutkujących zmniejszeniem bezrobocia, a także opracowywanie programów lokalnych w zakresie wdrażania i rozwijania aktywnych form sprzyjania zatrudnieniu, wspierania samozatrudnienia na wsi i w małych miasteczkach, rozwój małych i średnich przedsiębiorstw oraz aktywizacja osób z grup ryzyka z rejonów przygranicznych.

W 2006 roku odbyły się trzy spotkania w ramach projektu na temat:

- „Przestudiowanie i wymiana doświadczeń w zakresie rozwiązywania problemów samozatrudnienia na wsi i w małych miasteczkach. Wspomaganie rozwoju małego i średniego biznesu w kontekście tworzenia nowych miejsc pracy” (w dniach 19-21 lipca),
- „Aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na przykładzie rozwiązań w województwie warmińsko-mazurskim i Obwodzie Kaliningradzkim. Wypracowanie wzorów programów lokalnych” (w dniach 4-6 października),
- „Opracowanie diagnozy dotyczącej problemów barier oraz grup ryzyka występujących w regionach przygranicznych w kontekście problematyki prozatrudnieniowej oraz przeciwdziałania marginalizacji społecznej” (w dniach 6-8 grudnia).

Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie jest partnerem wiodącym projektu, odpowiedzialnym za jego realizację, zarządzanie finansowe, koordynację oraz osiąganie konkretnych produktów i rezultatów. Projekt opiewa na kwotę 253 905 zł.

7.3. Świadczenie usługi EURES

Od maja 2004 roku, Polska uczestniczy w międzynarodowym systemie wymiany informacji na temat warunków życia i pracy na terenie Unii Europejskiej oraz ofert pracy w ramach Europejskich Służb Zatrudnienia EURES

Wojewódzki Urząd Pracy nie prowadzi agresywnej promocji zatrudnienia w krajach Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego, szczególnie w odniesieniu do osób o wysokich kwalifikacjach.

Działania WUP koncentrują się na pozyskiwaniu dla mieszkańców województwa doraźnego zatrudnienia w krajach UE/EOG, co nie wpływa na „odpływ”, fachowców z regionalnego rynku pracy.

W 2006 roku zintensyfikowano wszystkie działania wynikające z realizacji usługi EURES:

- realizowano zadania wynikające z grantu EURES na rok 2006 m.in.: opracowano ulotkę informacyjną o EURES oraz na temat bezpiecznych wyjazdów do pracy za granicą, przygotowano w języku angielskim informację na temat sytuacji na rynku pracy w woj. warmińsko-mazurskim na potrzeby EURES, promowano usługę EURES w mediach, a także na spotkaniach z pracodawcami, agencjami zatrudnienia oraz innymi klientami urzędu,
- zrealizowano 353 oferty pracy w ramach współpracy z polskimi doradcami EURES, a także doradcami EURES z krajów UE/EOG,
- przekazano 1920 podań kandydatów na wskazane oferty, co umożliwiło wyjazd do pracy 1279 osobom,
- z udziałem przedstawicieli Europejskich Służb Zatrudnienia EURES, przeprowadzono rekrutację pracowników na rzecz pracodawców szkockich, angielskich, szwedzkich, duńskich, litewskich, hiszpańskich oraz francuskich,
- w celu nawiązania współpracy i zaplanowania działań rekrutacyjnych korespondowano z pracodawcami, doradcami EURES oraz agencjami rekrutacyjnymi między innymi z: Hiszpanii, Wielkiej Brytanii, Danii, Szwecji, Francji, Portugalii, Czech, Austrii, Islandii, Węgier, Belgii oraz Włoch,
- podjęto 11 790 kontaktów z bezrobotnymi oraz osobami poszukującymi pracy, w zakresie warunków życia i pracy poza granicami kraju, systemu zabezpieczeń społecznych, systemu podatkowego w krajach UE/EOG,
- zorganizowano spotkania:
  - wojewódzkiej i powiatowej kadry EURES z przedstawicielami szwedzkich służb zatrudnienia EURES. Celem spotkania było omówienie sytuacji na szwedzkim i polskim rynku pracy, zaprezentowanie warunków życia i pracy w obu krajach oraz zaplanowanie wspólnych działań rekrutacyjnych,
  - z przedstawicielem firmy ACTIV z Hiszpanii, zainteresowanej naborem kandydatów z terenu województwa warmińsko – mazurskiego do pracy na Wyspach Kanaryjskich i Balearach, w charakterze animatora kultury,
  - z pracodawcami litewskimi w Alytusie, z którymi omówiono współpracę w 2007 roku.

7.4. Realizacja zadań wynikających z koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w zakresie świadczeń dla bezrobotnych

Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, jako instytucja właściwa, pełniąc zadania wynikające z koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, odnotowuje systematyczny wzrost ilości załatwionych spraw, w zakresie świadczeń dla osób bezrobotnych. Najbardziej w stosunku do 2005 wzrosła:

- ilość wydanych decyzji administracyjnych dla osób bezrobotnych, przemieszczających się we Wspólnocie – o 84 w stosunku do roku 2005,
- liczba wysłanych formularzy korespondencyjnych E001 służących do pozyskania formularzy E301 (potwierdzających okresy zatrudnienia i ubezpieczenia polskich obywateli w krajach UE/EOG) – o 171,
- liczba mieszkańców województwa, transferujących zasiłek dla bezrobotnych z Polski do kraju poszukiwania pracy – o 10.

Z doświadczenia niepełnych trzech lat można stwierdzić, iż ilość spraw w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, w zakresie świadczeń z tytułu bezrobocia, systematycznie rośnie. Należy przypuszczać, iż tendencja taka utrzyma się w kolejnych latach.

Tabela 15. Realizacja zadań w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2005-2006

Działania WUP	Okres	
	I - XII 2005	I - XII 2006
Ilość decyzji w sprawie przyznania prawa do transferu zasiłku z kraju UE/EOG do Polski	12	7
Ilość decyzji w sprawie przyznania prawa do zasiłku dla osób przemieszczających się we Wspólnocie (sumowanie okresów zatrudnienia i ubezpieczenia)	Przyznanie 74 Odmowa 12 Razem: 86	Przyznanie 116 Odmowa 54 Razem: 170
Ilość wystawionych formularzy E 303 potwierdzających prawo do transferu zasiłku z Polski do państw UE/EOG	45	55
Ilość wydanych formularzy E 301 (potwierdzających okresy zatrudnienia i ubezpieczenia w Polsce)	6	8
Ilość wydanych formularzy E 302 (potwierdzających status i liczbę członków rodziny osoby ubiegającej się o świadczenia w krajach UE/EOG)	1	0
Ilość wysłanych formularzy korespondencyjnych E 001 (służących do pozyskania formularzy E 301, które potwierdzają okresy zatrudnienia i ubezpieczenia odbyte przez polskich obywateli w krajach EOG)	403	574
Ilość uzyskanych formularzy E 301 potwierdzających okresy zatrudnienia i ubezpieczenia w państwach UE/EOG		464

Źródło: Opracowanie własne

7.5. Prowadzenie rejestru Agencji Zatrudnienia

Na mocy ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. Nr 99 z 2004 r, poz.1001, z późn. zm.), Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, działając z upoważnienia Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego prowadzi rejestr agencji zatrudnienia, wydaje decyzje w sprawach: odmowy wpisania do rejestru agencji zatrudnienia, odmowy wydania certyfikatu, wykreślenia z rejestru agencji zatrudnienia. Urząd przekazuje również ministrowi właściwemu d.s. pracy, zbiorcze informacje o działalności agencji zatrudnienia, sprawuje kontrolę przestrzegania obowiązku prowadzenia agencji zatrudnienia, zgodnie z warunkami określonymi w ustawie.

W końcu 2006 r. na terenie województwa działało 58 podmiotów, dysponujących certyfikatami agencji zatrudnienia, w zakresie:

- pośrednictwa pracy na terenie Rzeczypospolitej Polskiej – 37 agencji,
- pośrednictwa obywateli polskich do pracy za granicą – 29,
- doradztwa personalnego – 26,
- pracy tymczasowej – 30,
- poradnictwa zawodowego – 21.

Efektom działań agencji zatrudnienia w roku 2006 pracę na terenie kraju podjęło 1 648 osób. Agencje kierowały do pracy, głównie w następujących grupach zawodów: sprzątaczkę biurowe i hotelowe, magazynierzy, gospodarze budynków, murarze, tynkarze, kelnerzy, spawacze i pokrewni, operatorzy linii produkcyjnej, masarze, tragarze, kasjerzy i sprzedawcy.

Do pracy za granicą, przede wszystkim w Czechach, Irlandii, Niemczech, Anglii i na Cyprze, wyjechały 494 osoby.

Z usług agencji doradztwa personalnego skorzystało 115 pracodawców. Pomoc agencji poradnictwa zawodowego w wyborze zawodu i miejsca zatrudnienia oraz ogólne informacje zawodowe uzyskały 6 582 osoby.

Należy stwierdzić, iż w porównaniu do roku 2005 agencje zatrudnienia tylko w nieznacznym stopniu zwiększyły efektywność swoich działań, pomimo iż wzrosła ich liczba (rok 2005 - 46, rok 2006 -58).

7.6. Organizowanie i koordynowanie rozwoju usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej

Zadania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w zakresie poradnictwa i informacji zawodowej oraz pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy realizuje Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Olsztynie i Elblągu.

W 2006 roku z usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej skorzystało łącznie 4795 osób, w tym z:

- poradnictwa indywidualnego - 404 osoby,
- poradnictwa grupowego - 838 osób,
- grupowej informacji zawodowej - 395 osób,
- indywidualnej informacji zawodowej - 3 158 osób.

1. W ramach poradnictwa grupowego i zajęć z zakresu informacji zawodowej odbyły się warsztaty o następującej tematyce:

- „Wyspa skarbów - poznaj swój potencjał”,
- „Zrób to sam – jak przygotować dokumenty aplikacyjne”,
- „Twarzą w twarz z pracodawcą – jak przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej”,
- „Asertywność - jak być otwartym, naturalnym i skutecznym”,
- „Planowanie kariery zawodowej - skuteczne planowanie, wyznaczanie celów, przedsiębiorczość i gotowość do zmian”,
- „Motywacja w poszukiwaniu pracy”,
- „Kształtowanie aktywnych postaw na rynku pracy”,
- „Obszary zawodowe”,
- „Lokalny rynek pracy, a planowanie kariery zawodowej”,
- „Rynek pracy w Polsce i krajach Unii”,
- „Lokalny rynek pracy, a szanse absolwentów z wyższym wykształceniem”,
- „Budowanie poczucia własnej wartości”,
- „Wybór zawodu, drogi kształcenia i perspektywy zawodowe”,
- „Zostań Rockefellerem”,
- „Trening podejmowania decyzji”,
- „Własna firma”, „Warsztaty promocji samego siebie”.

Z powyższych form skorzystały 1 233 osoby.

2. W celach diagnostycznych, z testów określających predyspozycje zawodowe oraz z testów określających zainteresowania skorzystało 129 osób.

Do badań wykorzystywano najczęściej następujące narzędzia pomiaru:

- Bateria Testów Uzdolnień Ogólnych,
- Inwentarz Zainteresowań A. Frydrychowicz,
- ECHO.

3. Działania Centrum w zakresie gromadzenia i opracowywania informacji zawodowej koncentrowały się przede wszystkim na:

- aktualizacji i poszerzaniu bazy informacyjnej udostępnianej klientom o zagadnienia związane z rynkiem pracy, procesem rekrutacji, przedsiębiorczością, prowadzeniem własnej działalności w Polsce i za granicą, wolontariatem, zdobywaniem i podwyższaniem kwalifikacji w różnych zawodach,
- gromadzeniu i opracowaniu informacji na temat stanowisk pracy i branż oraz instytucji świadczących bezpłatnie różne formy pomocy dla osób bezrobotnych,
- aktualizacji danych dotyczących jednostek szkoleniowych i szkół na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

4. Główne zadania realizowane przez Centrum w 2006 roku w zakresie koordynowania działań Gminnych Centrów Informacji i Akademickich Biur Karier to przede wszystkim:

- współpraca z pracownikami Gminnych Centrów Informacji i Akademickich Biur Karier: wymiana informacji, pomoc merytoryczna oraz szkolenie pracowników,
- prowadzenie kontroli w Gminnych Centrach Informacji, powstałych w drodze konkursu w roku 2005.

5. Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Olsztynie i Elblągu współpracuje z Ochotniczymi Hufcami Pracy w zakresie promocji zatrudnienia wśród młodzieży między innymi:

- podejmując działania wynikające z członkostwa doradcy zawodowego w Forum Realizacyjnym Platformy Programowej OHP dla Szkół,
- uczestnicząc w posiedzeniach forum, w trakcie których ustalono plan działania w zakresie inicjatyw skierowanych do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
- angażując się w przedsięwzięcie o charakterze konkursu „Mój plan, moja kariera, moja przyszłość”.

6. Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej współpracuje również z Wojewódzkim Sztabem Wojskowym oraz 16 Pomorską Dywizją Zmechanizowaną i garnizonu Elbląg, służąc pomocą merytoryczną w organizacji Giełd Pracy, a także udzielając zainteresowanym pomocy w zakresie poradnictwa i informacji zawodowej.

7. CliPKZ koordynuje pracę doradców zawodowych i liderów klubu pracy w powiatach, organizuje narady i szkolenia oraz indywidualne konsultacje merytoryczne.

8. Pracownicy Centrum włączyli się w proces doskonalenia kompetencji kadry Wojewódzkiego Urzędu Pracy, przeprowadzając szkolenie w zakresie zachowań asertywnych w środowisku pracy.

7.7. Realizacja zadań w zakresie służby zastępczej

Służba zastępcza jest alternatywą dla poborowych przeznaczonych do odbycia zasadniczej służby wojskowej i polega na wykonywaniu prac na rzecz ochrony środowiska, ochrony przeciwpożarowej, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, opieki nad osobami niepełnosprawnymi lub bezdomnymi, administracji publicznej i wymiaru sprawiedliwości.

Orzekaniem do służby zastępczej zajmuje się powoływana przez Marszałka Województwa, Komisja Wojewódzka do spraw Służby Zastępczej.

W 2006 roku Komisja odbyła 16 posiedzeń, w trakcie których rozpatrzono 146 wniosków od poborowych o przeznaczenie do służby zastępczej. Komisja przeznaczyła do odbycia służby zastępczej 68 poborowych, 64 wnioski rozpatrzyła negatywnie, natomiast 14 wnioskujących przeniesiono do rezerwy.

W analizowanym okresie do pracy w ramach służby zastępczej skierowano 34 poborowych. Obecnie z Komisją współpracuje 60 pracodawców, którzy zaoferowali 130 miejsc pracy.

Oddział ds. Służby Zastępczej prowadzi kompleksowo sprawy związane z refundacją świadczeń pieniężnych przysługujących poborowym, pełni również funkcję kontrolną wobec podmiotów zatrudniających skierowanych poborowych. Zajmuje się także obsługą organizacyjną Komisji Wojewódzkiej ds. Służby Zastępczej, pozyskiwaniem pracodawców, u których może odbywać się służba zastępczą oraz sprawozdawczością.

Z rezerwy celowej budżetu pozyskano w 2006 roku dodatkowo 120 tys. zł na refundację świadczeń pieniężnych dla poborowych.

7.8. Szkolenia dla pracowników WUP i powiatowych urzędów pracy województwa warmińsko-mazurskiego

W ramach środków Funduszu Pracy zorganizowano szkolenia dla kadry Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie oraz dla pracowników powiatowych urzędów pracy województwa warmińsko-mazurskiego.

Zgodnie z przyjętym planem, Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie zorganizował:

- trzy szkolenia dla informatyków WUP w Olsztynie i powiatowych urzędów pracy na temat Elektronicznego Obiegu Dokumentacji,
- szkolenia dla pracowników, m.in. na temat „Rozliczania wniosków o płatność i konstruowania budżetu w projektach”, „Prawa pracy”, „Pomocy publicznej w ramach ZPORR i SPO RZL”, „Asertywności” oraz „Jawności w administracji publicznej, dostęp do informacji publicznej oraz ochrona danych osobowych i informacji niejawnych”,
- specjalistyczne szkolenia dla doradców zawodowych i pośredników pracy na temat „Koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego” oraz „Umiejętności społecznych w pracy doradcy zawodowego”, a także szkolenie dla doradców EURES,
- w ramach działania 1.1 SPO RZL Wojewódzki Urząd Pracy realizował projekt *Szkolenie językowe pracowników PUP oraz WUP zaangażowanych w zwalczanie bezrobocia*. Projekt współfinansowany był w 78,6% ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W ramach projektu pokryte zostały koszty szkoleń językowych dla łącznie 71 pracowników PUP oraz WUP. Okres realizacji projektu: 15.10.2005 r. – 31.08.2006 r. Łączne koszty projektu to 87 214,9 zł, z czego dofinansowanie z EFS wynosi 68 524,7 zł.

7.9. Model Partnerstwa Lokalnego (MPL)

Model Partnerstwa Lokalnego w Województwie Warmińsko - Mazurskim realizowany jest od 2004 roku.

Realizacja Modelu, doprowadziła do zintegrowania i zaktywizowania różnych środowisk lokalnych poprzez wypracowanie projektów gospodarczych, uwzględniających lokalne potrzeby oraz posiadane zasoby. Powstały partnerskie relacje między biznesem, samorządem lokalnym, lokalnymi instytucjami oraz mieszkańcami. Gruntowna analiza i dokonanie oceny posiadanych zasobów oraz źródeł finansowania z funduszy własnych i unijnych, stanowią podstawę do budowy strategii działania, mającej wpływ na ożywienie gospodarcze.

Do najważniejszych realizacji w ramach Modelu Partnerstwa Lokalnego w roku 2006 należy zaliczyć:

- zorganizowanie w dniach 2-3 marca 2006 r. seminarium na temat „*Polityka Społeczna – Dialog Społeczny*”. W seminarium uczestniczyli między innymi, przedstawiciele regionalnego i lokalnych instytucji rynku pracy, przedstawiciele regionalnej i lokalnej administracji, organizacji pozarządowych oraz pracodawcy sektora prywatnego. Celem seminarium było poszerzenie wiedzy o Prawie Wspólnotowym Unii Europejskiej w zakresie Polityki Społecznej, a także możliwości wdrożenia tego prawa na obszarze Warmii i Mazur.
- zorganizowanie konferencji warmińsko-mazurskiej Sieci Partnerstwa Lokalnego (w sierpniu 2006 roku), w której uczestniczyli starostowie, dyrektorzy powiatowych urzędów pracy, regionalni i powiatowi specjaliści partnerstwa lokalnego, przedstawiciele organizacji pozarządowych, środowiska biznesu i samorządów województwa warmińsko-mazurskiego. Spotkanie warmińsko-mazurskiej Sieci Partnerstwa Lokalnego służyło prezentacji i wymianie doświadczeń pomiędzy liderami partnerskich inicjatyw w powiatach. Swoje działania prezentowali: NSZZ „Solidarność”, Miejski Urząd Pracy w Olsztynie, Starostwo Powiatowe w Nowym Mieście Lubawskim, Powiatowy Urząd Pracy w Pisz. Przedstawiono również „*Apel sygnatariuszy porozumienia na rzecz rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego w sprawie tworzenia partnerstw, w celu skutecznego rozwiązywania problemów społeczno-gospodarczych społeczności lokalnych*”.
- w ramach projektu EQUAL realizowanego w powiatach, bartoszyckim, piskim, szczywieńskim, etckim, lidzbarskim zorganizowano konferencje Lokalnego Ożywienia Gospodarczego oraz 4 minikonferencje w formie „kawiarenek gospodarczych”. Efektem konferencji było powstanie Powiatowych Zespołów Szybkiego Reagowania,
- dwie konferencje i warsztaty dla Regionalnych Specjalistów Partnerstwa Lokalnego (kwiecień, czerwiec 2006 r., Pisz), a także uczestnictwo w Międzynarodowej Szkole Gospodarki Społecznej (czerwiec 2006 r., Guzowy Piec) Efektem spotkań, było przystąpienie do Programu „Model Partnerstwa Lokalnego”, kolejnych powiatów. Była to również okazja do rozpropagowania idei partnerstwa lokalnego.

7.10. Współdziałanie Wojewódzkiego Urzędu Pracy z Wojewódzką Radą Zatrudnienia

Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Olsztynie, będąca organem opiniodawczo-doradczym Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego w sprawach polityki rynku pracy, rozpoczęła pracę w obecnej czteroletniej kadencji w dniu 17 grudnia 2004 r.

W skład Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia, zgodnie z art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz.U.Nr 99, poz.1001 ze zm.) o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, zostali powołani przedstawiciele działających na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, wojewódzkich struktur organizacji związkowych i organizacji pracodawców reprezentatywnych w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, społeczno-zawodowych organizacji rolników, w tym związków zawodowych rolników indywidualnych i izb rolniczych, powiatowych rad zatrudnienia (w związku z nowelizacją w/w ustawy z dniem 01 listopada 2005 wyłączeni z mocy prawa), organizacji pozarządowych, a także przedstawiciel Wojewody Warmińsko-Mazurskiego oraz świata nauki. Obecny skład Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia w Olsztynie liczy 20 osób.

Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Olsztynie od początku swej kadencji zebrała się na dziesięciu posiedzeniach plenarnych, w tym członkowie Rady uczestniczyli w czterech spotkaniach szkoleniowych. Szkolenia poświęcone były:

1. Instrumentom i usługom rynku pracy realizowanym przez publiczne służby zatrudnienia na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej.
2. Zagadnieniom związanym z możliwością aplikowania o środki pochodzące z funduszy pomocowych i strukturalnych Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem Europejskiego Funduszu Społecznego.
3. Przepisom ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
4. Algorytmowi podziału kwot środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych.

Działania Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia w Olsztynie w 2006r.

Działania Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia w Olsztynie, podejmowane w 2006 roku, były podporządkowane realizacji zadań ustawowych oraz zadań wynikających z rocznego planu pracy Rady. W pracach WRZ uczestniczyły władze samorządowe - Wicemarszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Przewodnicząca Konwentu Dyrektorów Powiatowych Urzędów Pracy oraz wybrani dyrektorzy pup w województwie.

Do najważniejszych działań Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia należało:

- przedłożenie uwag, a następnie pozytywnie zaopiniowanie projektu Strategii Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2020r. oraz Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2006r.,
- wyrażenie opinii w sprawie kryteriów podziału oraz propozycji przeznaczenia środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa warmińsko-mazurskiego na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej oraz innych fakultatywnych zadań związanych z obsługą bezrobocia w 2006r.; Wojewódzka Rada Zatrudnienia dokonała także oceny wydatkowania środków Funduszu Pracy,
- przyjęcie standardu wniosku o wydanie opinii o kierunkach kształcenia zawodowego,
- bezpośrednie kontakty z powiatowymi urzędami pracy na sesjach wyjazdowych oraz wizyty w zakładach pracy,
- zaopiniowanie aneksu aktualizującego wykaz zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę może być dokonywana refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne, poniesionych przez pracodawców,
- zaproponowanie zmian ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w zakresie dotyczącym roli rad zatrudnienia.
- zaopiniowanie sprawozdania z działalności Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie za rok 2005 oraz ocena bieżącej informacji o sytuacji na wojewódzkim rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem stanu i struktury bezrobocia w regionie.

7.11. Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL)

Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, przygotowuje się do realizacji zadań związanych z wdrażaniem Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Celem tego Programu jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich, poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa.

W ramach PO KL wsparciem zostaną objęte następujące obszary: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnienia związane z rozwojem zasobów ludzkich na terenach wiejskich, budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej wszystkich szczebli.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki składa się z 11 Priorytetów, realizowanych równolegle na poziomie centralnym i regionalnym.

Priorytety realizowane centralnie to:

- Priorytet I - Zatrudnienie i integracja społeczna,
- Priorytet II – Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw,
- Priorytet III – Wysoka jakość systemu oświaty,
- Priorytet IV – Szkolnictwo wyższe i nauka,
- Priorytet V – Dobre rządzenie,
- Priorytet VI – Profilaktyka, promocja i poprawa zdrowia ludności w wieku produkcyjnym.

Priorytety realizowane na szczeblu regionalnym:

- Priorytet VII – Rynek pracy otwarty dla wszystkich oraz promocja integracji społecznej,
- Priorytet VIII – Regionalne kadry gospodarki,
- Priorytet IX – Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach,
- Priorytet X – Partnerstwo na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

Ponadto realizowany będzie Priorytet XI Pomoc techniczna, którego celem jest zapewnienie właściwego zarządzania wdrażania oraz promocji Europejskiego Funduszu Społecznego.

W ramach nowego okresu programowania 2007 – 2013 w województwie warmińsko-mazurskim wdrażane będą następujące Priorytety:

1) **Priorytet VII.** Rynek pracy otwarty dla wszystkich oraz promocja integracji społecznej

- Działanie 7.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie (Instytucja Pośrednicząca 2 stopnia - WUP),
- Działanie 7.2. Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia (Instytucja Pośrednicząca 2 stopnia WUP),
- Działanie 7.3. Równość szans dla wszystkich oraz promocja integracji społecznej (Instytucja Pośrednicząca 2 stopnia ROPS),

2) **Priorytet VIII.** Regionalne kadry gospodarki

- Działanie 8.1. Rozwój pracowników i przedsiębiorstwa w regionie (Instytucja Pośrednicząca 2 stopnia - WUP),
- Działanie 8.2. Transfer wiedzy (Instytucja Pośrednicząca – Urząd Marszałkowski).

Priorytet IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach (Instytucja Pośrednicząca – Urząd Marszałkowski)

- Działanie 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych,
- Działanie 9.2. Budowa potencjału innowacyjnego i rozwojowego szkół,
- Działanie 9.3. Rozwój regionalnych ośrodków akademickich,
- Działanie 9.4. Upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- Działanie 9.5. Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty.

Priorytet 10 Partnerstwo na rzecz rozwoju obszarów wiejskich

- Działanie 10.1. Wsparcie inicjatyw i paktów lokalnych działających na rzecz obszarów wiejskich (Instytucja Pośrednicząca 2 stopnia - WUP).

Sytuacja na regionalnym rynku pracy będzie również uzależniona od realizacji nowych programów, to jest Regionalnego Programu Operacyjnego oraz Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.

8. Realizacja Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2006

8.1. Wstęp

1. Zgodnie z zapisami Regionalnego Planu na Rzecz Zatrudnienia na rok 2006 zawartymi w *Rozdziale IV. Monitorowanie i koordynowanie działań oraz sprawozdawanie*, wyniki monitoringu zostały przedłożone przez Komitet Monitorujący Zarządowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego, który następnie przedstawi je do akceptacji Sejmikowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego w formie sprawozdania z realizacji Regionalnego Planu na rzecz Zatrudnienia na Sesji Sejmiku w marcu 2007 roku.
2. Sporządzając sprawozdanie przyjęto następujące założenia:
  - zaprezentowano podstawowe wskaźniki podlegające monitorowaniu w okresie dwuletnim 2005 - 2006, ponieważ międzyokresowe zmiany wskaźników oraz natężenie zmian może świadczyć o skuteczności narzędzi zastosowanych w Regionalnym Planie Działań,
  - rozszerzono punkt dotyczący rekomendacji ponieważ informacje w nim zawarte pochodzą z przeprowadzonych konsultacji z partnerami społecznymi i odnoszą się do przebiegu realizacji zadań RPD 2006.

8.2. Wskaźniki do monitoringu Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia

Zgodnie z pkt 4 rozdziału IV. *Monitorowanie i koordynowanie działań oraz sprawozdawanie* Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia, podlegają monitorowaniu poprzez podanie wskaźników następujące zjawiska i procesy zachodzące na regionalnym rynku pracy:

1. Stopa bezrobocia,
2. Poziom bezrobocia,
3. Napływ do bezrobocia,
4. Odpływ z bezrobocia,
5. Wskaźnik płynności rynku pracy,
6. Oferty pracy,
7. Podjęcia pracy,
8. Staże i przygotowania zawodowe w miejscu pracy,
9. Pracujący,
10. Wskaźnik zatrudnienia,
11. Udział grup ryzyka w strukturze regionalnego bezrobocia:
  - młodzież,
  - długotrwale bezrobotni (12-24 miesiące),
  - długotrwale bezrobotni (powyżej 24 miesiące),
  - kategoria wiekowa powyżej 50 roku życia,
  - bezrobotni zamieszkali na wsi,
  - kobiety,
12. Wydatki z Funduszu Pracy,
13. Wydatki z Europejskiego Funduszy Społecznego.

Realizacja powyższych punktów za rok 2006 została opisana w rozdziałach: 1. Rynek pracy w województwie warmińsko – mazurskim w roku 2006 oraz 2. Bezrobocie rejestrowane w województwie warmińsko – mazurskim.

Ponadto w RPD przyjęto jako główne cele, że efektem realizowanych programów będzie:

- 1) Zmniejszenie o 5%, tj. o około 7 600 liczby bezrobotnych – cel został osiągnięty poprzez zmniejszenie poziomu bezrobocia z 150 910 osób w roku 2005 do 127 574 osoby w roku 2006, to jest więcej niż zakładano, bo o 15,5%.
- 2) Osiągnięcie wskaźnika efektywności programów rynku pracy finansowanych z Funduszu Pracy, Europejskiego Funduszu Społecznego na poziomie, co najmniej 35%. Ze wstępnej¹³ analizy materiałów przesłanych przez wykonawców zadań zapisanych w RPD wynika, że cel został osiągnięty, a planowany wskaźnik efektywności przekroczony. Kształtuje się on na poziomie ok. 47%. Syntetyczne zestawienie wyników monitoringu Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia za 2006 rok zawiera Załącznik 2 „Osiągnięte efekty według kierunków działań oraz zadań”.
- 3) Zaktywizowanie poprzez różne formy nie mniej niż 34 tys. bezrobotnych – ostatecznie, w roku 2006 różnymi nakładowymi formami aktywizacji zostało objętych 36 377 bezrobotnych, tak więc osiągnięty wskaźnik był o 7,7% wyższy od wyniku zaplanowanego.

Zestawienie wskaźników do monitoringu zawarte są w kolejnych tabelach:

- Tabela 16 - Syntetyczne zestawienie wskaźników do monitoringu Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia.
- Tabela 17 - Zestawienie wskaźników do monitoringu Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia – priorytetowe grupy bezrobotnych.
- Tabela 18 - Wydatki z Funduszu Pracy na działania łagodzące skutki bezrobocia w województwie warmińsko – mazurskim w roku 2006 (str. 61).
- Tabela 19 - Struktura wydatków z Funduszu Pracy na działania łagodzące skutki bezrobocia w województwie warmińsko – mazurskim w 2006 roku (str.62).
- Tabela 20 - Wydatki z Europejskiego Funduszy Społecznego (str. 63).

Tabela 16. Syntetyczne zestawienie wskaźników do monitoringu Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2006

Wskaźnik	Grudzień 2005	Grudzień 2006	Zmiany: XII.2005 do XII 2006 (3:2)
1.	2.	3.	4.
1. Stopa bezrobocia w%	27,5%	23,7%	- 3,8 pkt. proc.
2. Poziom bezrobocia	150 910	127 574	- 15,5%
3. Napływ do bezrobocia	147 655	147 567	- 0,1%
4. Odpływ z bezrobocia	159 106	170 903	+7,4%
5. Wskaźnik płynności rynku pracy	51,3%	53,4%	+ 2,1 pkt. proc.
6. Oferty pracy	45 250	52 237	+ 15,4%
7. Podjęcia pracy	75 808	78 836	+ 4,0%
8. Staże	9 223	8 960	- 2,9%
9. Szkolenia	7943	7 727	- 2,7%
10. Przygotowanie zawodowe	3 608	2 747	- 23,9%
11. Pracujący ¹⁴	398,8	410,0	+ 2,8%
12. Wskaźnik zatrudnienia	34,1%	44,8%	+ 10,7 pkt. proc

Źródło: opracowanie własne; na podstawie sprawozdania MPiPS 01

¹³ Dane ze sprawozdań w zakresie efektywności programów zbierane i opracowywane są w trzecim miesiącu po zakończeniu okresu, tj w marcu 2007.

¹⁴ Liczba pracujących oszacowana dla potrzeb obliczenia stopy bezrobocia przez GUS; razem z pracującymi w rolnictwie indywidualnym.

Tabela 17. Zestawienie wskaźników do monitoringu Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2006 – priorytetowe grupy bezrobotnych

Kategorie bezrobotnych X	Grudzień 2005		Grudzień 2006		Zmiany do grudnia 2005	
	Liczba	% do ogółu bezrob.	Liczba	% do ogółu bezrob.	Liczba	% do ogółu bezrob.
1. Młodzież do 25 r.ż	33 912	22,5	27 086	21,2	- 6 826	- 1,3
2. Długotrwale bezrobotni (12-24 mies.)	23 629	15,7	19 373	15,2	- 4 256	- 0,5
3. Długotrwale bezrobotni (pow.24 mies.)	51 354	34,0	40 738	31,9	- 10 616	- 2,1
4. Bezrobotni 50+	22 714	15,1	22 288	17,5	- 426	+ 2,4
5. Zamieszkali na wsi	75 577	50,1	64 788	50,8	- 10 789	+ 0,7
6. Kobiety	80 400	53,3	72 582	56,9	- 7 818	+3,6

Źródło: opracowanie własne; na podstawie sprawozdania MPiPS 01

8.3. Rekomendacje wynikające z efektów monitoringu

Analiza wyników monitoringu wykazuje pozytywne efekty wdrażania Planu polegające na:

- uzyskaniu zamierzonych efektów wymiernych w ograniczaniu rozmiarów bezrobocia i poprawie sytuacji na rynku pracy, w zakresie niektórych grup określonych w planie jako priorytetowe, to jest młodzieży oraz długotrwale bezrobotnych,
- uzyskaniu zamierzonych efektów w działaniach aktywizujących zapobiegających przechodzeniu w stan długotrwale bezrobocia,
- zaktywizowaniu większej niż zakładano liczby bezrobotnych (o ponad 2 300 osób),
- optymalizacji wykorzystania środków Funduszu Pracy oraz środków Europejskiego Funduszu Społecznego,
- powiązaniu programów regionalnych z planem krajowym,
- uaktywnieniu lokalnych partnerów funkcjonujących w obszarze rynku pracy,
- integracji oraz koordynacji działań podmiotów działających w obszarze rynku pracy,
- pozyskaniu oraz upowszechnianiu informacji o działaniach podmiotów wdrażających programy rynku pracy.

Wyniki monitoringu wskazują jednocześnie na te obszary, gdzie należy zintensyfikować działania aktywizujące, ponieważ analiza zmian, charakteryzujących grupy bezrobotnych uznanych za priorytetowe wykazuje, iż mimo stosowanych preferencji zwiększył się udział niektórych kategorii bezrobotnych w ogólnej populacji. Dotyczy to:

- bezrobotnych powyżej 50 roku życia (wzrost udziału do roku 2005 o 2,4 pkt. proc.),
- bezrobotnych kobiet (wzrost udziału o 3,6 pkt. proc.),
- bezrobotnych zamieszkałych na wsi (wzrost o 0,7 pkt. proc.)
- bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych (wzrost o 8 pkt. proc.)

W grupie osób bez kwalifikacji zawodowych, znajdują się również absolwenci liceów ogólnokształcących (14,4% bezrobotnych nieposiadających kwalifikacji). Jest to szczególna grupa, którą z racji na średni poziom wykształcenia, powinno się wesprzeć specjalnymi programami.

Reasumując:

- 1) W kwestii zakładanych w RPD 2007 celów do osiągnięcia należy utrzymać spadek poziomu bezrobocia oraz zwiększenie efektywności programów rynku pracy.
- 2) Założenia przyjęte na rok 2006 powinny być kontynuowane również w roku 2007, a w szczególności należy zachować ciągłość w odniesieniu do:
  - głównych kierunków regionalnej polityki rynku pracy,
  - priorytetów Planu,
  - priorytetowych programów regionalnych,
  - kryteriów dla uzyskania wsparcia
- 3) Ze względu na zmiany zachodzące na rynku pracy rok 2007 będzie okresem zmiany regionalnej polityki odnośnie bezrobocia w kierunku przywracania do pracy najtrudniejszych pod względem aktywizacji grup długotrwale bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Wyniki konsultacji przeprowadzonych w powiatowych urzędach pracy wskazują, iż w kierunkach polityki regionalnej w zakresie zatrudnienia i bezrobocia zapisanej w RPD należy uwzględnić zapisy o:

- poprawie jakości i dostępności informacji o rynku pracy,
- wzmocnieniu powiązań systemu edukacji z gospodarką i rynkiem pracy,
- elastycznym dostosowaniu oferty programów aktywizujących do potrzeb i oczekiwań pracodawców, jak również bezrobotnych, mając na uwadze efektywność programów,
- wzmocnieniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości z udziałem osób bezrobotnych (wsparcie finansowe i doradztwo),
- zachęcaniu i wspieraniu bezrobotnych poprzez odpowiednie doradztwo i instrumenty finansowe do podejmowania aktywności zawodowej,
- pomocy w przełamywaniu barier (mentalnych, finansowych, komunikacyjnych) utrudniających uzyskanie zatrudnienia, podejmowanie własnej działalności gospodarczej, korzystanie z form edukacji dorosłych,
- uspołecznieniu problemu bezrobocia i włączeniu partnerów rynku pracy w procesy aktywizacji bezrobocia i działania wspierające bezrobotnych w powrocie na rynek pracy.

Tabela 18. Wydatki z Funduszu Pracy na działania łagodzące skutki bezrobocia w województwie warmińsko – mazurskim w roku 2006

PUP	Wydatki ogółem	W tym:		Aktywne formy	W tym:									
		Zasiłki dla bezrob.	Dodatek aktyw.		Szkolenia	Prace Interw.	Roboty publicz.	Prace społ. użytecz.	Dotacje dla pracod.	Dotacje dla bezrob.	Staż	Przygot. zawod.	Koszty zakw., przejazdu	Inne
Bartoszyce	17738,4	9883,5	143,3	6727,1	439,5	1677,4	945,6	116,6	863,9	1007,8	1320,5	102,7	206,2	46,9
Braniewo	12876,1	7195,4	75,7	4867,1	293,2	1445,3	476,8	171,0	356,8	655,4	1324,9	4,9	131,9	6,9
Działdowo	16533,0	9896,3	125,2	5835,4	89,3	549,6	481,9	48,7	1303,4	1075,2	1843,6	355,8	74,8	13,1
Elbląg	41912,0	24690,9	352,1	15424,3	852,5	1149,3	727,9	296,6	1447,9	2571,7	6516,1	1717,6	133,5	11,2
Ełk	21371,0	12901,5	205,7	7587,7	531,8	517,6	6,7	1,8	1490,5	987,3	2769,0	1148,5	94,2	40,3
Giżycko	14701,2	8508,1	152,9	5487,3	498,4	1030,6	19,4	108,8	809,8	1014,1	1355,3	464,5	121,8	64,6
Gołdap	9018,6	4102,6	41,1	4210,5	136,2	399,6	302,2	65,4	370,0	827,7	1541,8	490,3	71,4	5,9
Ĺawa	21630,5	13525,9	257,9	7194,1	340,5	1806,8	8,9	8,8	1218,3	1312,7	1280,2	697,9	427,4	92,6
Kętrzyn	17333,8	9979,1	148,9	6496,4	408,9	2150,2	815,2	59,5	130,0	804,7	1664,8	214,3	240,0	8,8
Lidzbark Warm.	12455,1	7230,9	99,6	4748,6	515,6	631,0	939,3	52,4	745,8	831,4	653,7	303,1	61,7	14,6
Mrągowo	14108,4	8602,1	123,9	4782,0	323,4	851,0	17,5	26,9	249,6	695,4	2430,9	156,6	27,4	3,3
Nidzica	8660,2	4699,5	129,2	3466,9	261,1	515,3	93,4	56,2	301,8	687,2	1043,6	407,9	85,8	14,6
Nowe Miasto L.	12444,0	7299,1	123,6	4747,9	283,2	1165,1	166,3	0,0	402,2	824,8	1568,4	185,5	126,3	26,1
Olecko	9574,8	5092,6	112,8	3763,8	270,7	180,6	805,3	28,1	556,5	724,1	1062,0	81,0	39,5	16,0
Olsztyn grodz.	14783,9	7071,4	63,8	7007,3	771,2	592,2	116,2	135,0	451,5	1564,0	3211,6	118,9	6,6	40,1
Olsztyn ziem.	25550,6	15974,8	199,4	8447,6	846,4	1125,5	1327,3	284,4	250,2	922,4	2725,6	707,2	239,0	19,6
Ostróda	29643,7	17412,1	346,9	10300,2	604,4	1148,1	712,3	80,3	640,7	2809,0	3696,4	418,5	165,9	24,6
Pisz	19390,5	9549,5	77,5	8880,9	295,5	1557,0	2090,8	97,1	812,4	1209,2	1349,4	1343,4	108,5	17,6
Szczytno	17537,7	10590,1	205,0	5951,3	621,4	1694,5	233,2	28,7	717,0	554,2	929,4	892,2	221,6	59,1
Węgorzewo	7325,8	3949,5	63,1	2989,2	303,6	475,2	2,2	69,3	448,4	502,8	746,8	348,3	67,1	25,5
Województwo	344589,3	198154,9	3047,6	128915,6	8686,8	20661,9	10288,4	1735,6	13566,7	21581,1	39034,0	10159,1	2650,6	551,4

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS – 02 o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy.

Tabela 19. Struktura wydatków z Funduszu Pracy na działania łagodzące skutki bezrobocia w województwie warmińsko – mazurskim w 2006 roku

PUP	Wydatki ogółem	W tym:		Aktywne formy 100 % 5:2	W tym:									
		Zasiłki dla bezrobotn. 3:2	Dodatek aktyw. 4:2		Szkolenia 6:5	Prace interwen. 7:5	Roboty publiczne 8:5	Prace społ. użytecz. 9:5	Dotacje dla pracod. 10:5	Dotacje dla bezrob. 11:5	Staż 12:5	Przyg. Zawod 13:5	Koszty zakw., przejaz. 14:5	Inne
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
Bartoszyce	100%	55,7%	0,8%	100%	6,5%	24,9%	14,1%	1,7%	12,8%	15,0%	19,6%	1,5%	3,1%	0,7%
Braniewo	100%	55,9%	0,6%	100%	6,0%	29,7%	9,8%	3,5%	7,3%	13,5%	27,2%	0,1%	2,7%	0,1%
Działdowo	100%	59,9%	0,8%	100%	1,5%	9,4%	8,3%	0,8%	22,3%	18,4%	31,6%	6,1%	1,3%	0,2%
Elbląg	100%	58,9%	0,8%	100%	5,5%	7,5%	4,7%	1,9%	9,4%	16,7%	42,2%	11,1%	0,9%	0,1%
Ełk	100%	60,4%	1,0%	100%	7,0%	6,8%	0,1%	0,0%	19,6%	13,0%	36,5%	15,1%	1,2%	0,5%
Giżycko	100%	57,9%	1,0%	100%	9,1%	18,8%	0,4%	2,0%	14,8%	18,5%	24,7%	8,5%	2,2%	1,2%
Gołdap	100%	45,5%	0,5%	100%	3,2%	9,5%	7,2%	1,6%	8,8%	19,7%	36,6%	11,6%	1,7%	0,1%
Ĺawa	100%	62,5%	1,2%	100%	4,7%	25,1%	0,1%	0,1%	16,9%	18,2%	17,8%	9,7%	5,9%	1,3%
Kętrzyn	100%	57,6%	0,9%	100%	6,3%	33,1%	12,5%	0,9%	2,0%	12,4%	25,6%	3,3%	3,7%	0,1%
Lidzbark Warm.	100%	58,1%	0,8%	100%	10,9%	13,3%	19,8%	1,1%	15,7%	17,5%	13,8%	6,4%	1,3%	0,3%
Mragowo	100%	61,0%	0,9%	100%	6,8%	17,8%	0,4%	0,6%	5,2%	14,5%	50,8%	3,3%	0,6%	0,1%
Nidzica	100%	54,3%	1,5%	100%	7,5%	14,9%	2,7%	1,6%	8,7%	19,8%	30,1%	11,8%	2,5%	0,4%
Nowe Miasto	100%	58,7%	1,0%	100%	6,0%	24,5%	3,5%	0,0%	8,5%	17,4%	33,0%	3,9%	2,7%	0,5%
Olecko	100%	53,2%	1,2%	100%	7,2%	4,8%	21,4%	0,7%	14,8%	19,2%	28,2%	2,2%	1,0%	0,4%
Olsztyn m.	100%	47,8%	0,4%	100%	11,0%	8,5%	1,7%	1,9%	6,4%	22,3%	45,8%	1,7%	0,1%	0,6%
Olsztyn z.	100%	62,5%	0,8%	100%	10,0%	13,3%	15,7%	3,4%	3,0%	10,9%	32,3%	8,4%	2,8%	0,2%
Ostróda	100%	58,7%	1,2%	100%	5,9%	11,1%	6,9%	0,8%	6,2%	27,3%	35,9%	4,1%	1,6%	0,2%
Pisz	100%	49,2%	0,4%	100%	3,3%	17,5%	23,5%	1,1%	9,1%	13,6%	15,2%	15,1%	1,2%	0,2%
Szczytno	100%	60,4%	1,2%	100%	10,4%	28,5%	3,9%	0,5%	12,0%	9,3%	15,6%	15,0%	3,7%	1,0%
Węgorzewo	100%	53,9%	0,9%	100%	10,2%	15,9%	0,1%	2,3%	15,0%	16,8%	25,0%	11,7%	2,2%	0,9%
Województwo	100%	57,5%	0,9%	100%	6,7%	16,0%	8,0%	1,3%	10,5%	16,7%	30,3%	7,9%	2,1%	0,4%

Źródło: WUP. Obliczenia własne

Tabela 20. Wydatki z Europejskiego Funduszu Społecznego w 2006 roku

Program Operacyjny SPO RZL	Działanie	Wydatki	Rezerwa Marszałka (PLN)
	1.2		17 309 560,42
	1.3		12 741 364,22
Program Operacyjny ZPORR	Działanie	Środki Ogółem	(w tym 75% EFS) (PLN)
	2.1		12 029 223,88
	2.3		10 008 470,63
	2.4		4 389 331,00

9. Zakończenie

Rynek pracy w województwie warmińsko-mazurskim należy do najtrudniejszych w kraju, zarówno pod względem popytu jak i podaży pracy.

Stopa bezrobocia, jaką odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim na koniec grudnia 2006 roku wynosząca 23,7%, jest wyższa niż średnia krajowa, gdzie odnotowano w tym czasie stopę bezrobocia na poziomie 14,9%.

Jednak od roku 2001 zauważalna jest poprawa sytuacji na rynku pracy, a począwszy od roku 2003 pozytywny trend można uznać za trwały pod względem spadku zarówno liczby bezrobotnych jak też stopy bezrobocia. Należy przy tym stwierdzić, że dynamika spadku natężenia bezrobocia jest wyższa w regionie niż w skali kraju, podobnie jak dynamika wzrostu wskaźnika aktywności ekonomicznej ludności i wskaźnika zatrudnienia.

Rok 2006 w obszarze aktywizacji bezrobotnych pod wieloma względami wyróżnił się pozytywnie w stosunku do 2005 roku, a przede wszystkim:

- w stosunku do lat poprzednich obserwujemy pozytywną tendencję ożywienia rynku pracy: spada poziom i natężenie bezrobocia oraz wzrasta liczba ofert pracy,
- zwiększyły się w stosunku do ubiegłego roku nakłady finansowe na aktywizację bezrobotnych,
- więcej osób podjęło pracę,
- w widoczny sposób na aktywizację bezrobotnych wpłynęła realizacja projektów w ramach programów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Przewidywać można jednak pewne problemy w kwestii aktywizacji bezrobotnych, ponieważ w rejestrach urzędów pracy wyczerpują się zasoby osób względnie mobilnych, a pozostali, nierzadko długotrwale bezrobotni z objawami degradacji psychospołecznej, wymagają czasochłonnych zabiegów w celu przywrócenia na rynek pracy.

Analiza danych sprawozdawczych odnoszących się do wskaźników monitorowanych w ramach Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia¹⁵, pozwala na stwierdzenie, iż regionalna polityka rynku pracy jest realizowana zgodnie z założeniami Planu.

¹⁵ Samorząd województwa na podstawie Krajowego Planu Działań, uwzględniając strategię rozwoju województwa oraz strategię wojewódzką w zakresie polityki społecznej – a po zasięgnięciu opinii powiatowych jednostek samorządu terytorialnego oraz partnerów społecznych – przygotował Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia, określający preferowane programy regionalne, projekty lokalne, priorytetowe grupy bezrobotnych i innych osób wymagających wsparcia.

Załącznik 1.

do
Oceny sytuacji na rynku pracy
w województwie warmińsko – mazurskim
oraz realizacji Regionalnego Planu Działań
na rzecz Zatrudnienia w roku 2006

Tabele statystyczne

Olsztyn, luty 2007 rok